

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

SEE
THE LAST PAGES
FOR
ENGLISH SUMMARY

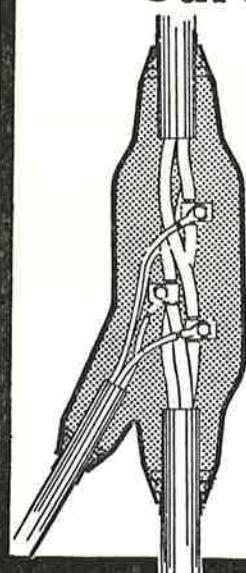
YIL: 12 SAYI: 139

TEMMUZ 1973
JULY

SURTEL

Kabloları, İletkenleri , Surtelin 71 kablo garnitürleri

- Standartlara uygunluk
- Kalitede gerçek üstünlük
- Tesislerde emniyet
- Teslimatta sür'at
- İhracatta gelişme

SURTEL MAMULLERİNDE

BATI REKLAM

SURTEL KABLO
SANAYİİ A.Ş.

Bankalar, okçumusa Cad. No: 80 Karaköy/İst.
Tel: 44 65 83 - 49 97 90 Telgraf: Surkablo/İst.

(Standard — 101)

(The writer of the article concludes his subject by giving some detailed information about the yoghurt standard.)

in Washington during period 4 thru 14 September 1973, is being given.

THE NINTH ISO GENERAL ASSEMBLY MEETS IN WASHINGTON IN SEPTEMBER

p. 21

In this article, information, about the 9 th meeting and program of International Organization for Standardization (ISO) General Assembly to be held

«THE ROLE OF STANDARDIZATION IN ECONOMIC DEVELOPMENT» TO BE DISCUSSED IN MEXICO

p. 21

Later, in Mexico City, with the participation of ISO, UNIDO, and the General Directorate of Mexican Standards, a meeting on «The Role of Standardization in Economic Development» will be held during period 17 thru 21 September 1973.

**TÜRK STANDARDLARI
ENSTİTÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

**TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 31 - 18 72 40/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA**

Yazilar, Derginin ve yazarin adi anularak aktarılabilir.

İLAN TARİFESİ

Tam sahife 800 TL	1/2 sahife 450 TL	1/4 sahife 250 TL

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık	12 Lira	Abone bedeline
6 aylık	6 Lira	uçak postası
Sayı	1 Lira	ücreti ilave edilir.

STANDARD FOR BUTTER

p. 14 - 15

TS 1331 «BUTTER» Standard has been approved in the 18 April 1973 session of TSE Technical Council and decided to be published during the current term. In addition to this, there are three more standards, relating to the determination of Acid Value of the Fat, of Salt Content, and of the Refractive Index of the Fat, that were prepared by translating the International Organization for Standardization (ISO) Recommendations to supplement the former, have also been prepared.

Butter is one of the easily perishable but, on the other hand, more nutritious foodstuff among various products of milk. This food is important and valuable, not only from the economic, but also the hygienic point of view. The butter production output in this country is estimated to be around 100 thousand tons per year. In Europe, as far as the butter is concerned, the butter produced from cow-milk leads off since the other sorts of butter are not as economical as the former. In Turkey, different kinds of milk are used for the same purpose.

The butter industry, in this country, can be better developed around Kars and along the Black Sea coast where cows and buffaloes raised are in density.

(Towards the end of the article technical information pertaining to the 6 basic principles governing the «Butter» Standard is given)

STANDARD FOR MILK POWDER

p. 16 - 17

Milk powder and coagulated milk (with or without sugar) are generally produced at the areas where the milk is supplied in larger quantities but at lower costs. These products are consumed mainly when and where the supply of milk is limited and expensive. The biggest buyer and consumer of these products are, of course, such establishments as hospitals, boarding-schools, and candy industries. In order to meet such requirements, two small powder milk plants, the one being in Kars and the other in Bursa, were erected in the years of 1933 and 1934, however, their products were introduced to the foreign market as well. In addition to several others, a new plant has been opened to operation in İstanbul, during the recent years.

The principle raw material of milk powder is the cow-milk. As a result, the milk powder industry has recorded a great progress especially in the area of Kars where the milk is supplied in quantities and purchased at a low price. And, due to the practicability of its packing, transportation, etc., the establishment of milk powder industry, even at distant locations, would not cause any inconvenience.

Incidentally, the coagulation of milk had been tried for a considerable length of time, but actual experiments on this line date back to about 100 years ago.

(The writer concludes his article with some necessary technical information regarding the TS

1329 «Milk Powder» Standard, which has recently been published as accepted by the TSE Technical Council.)

STANDARD FOR YOGHURT

p. 19

The draft of YOGHURT Standard, prepared by the «Technical Committee of Milk and Milk By-products», operating under the TSE Preparatory Group of Agriculture, following the Group's review and approval, was first submitted to about 56 different private and public organizations for their reviews, further evolved in the light of comments received, and then following the final review of and acceptance by the Technical Council meeting held on 18 April 1973, decision was taken to publish it as a Turkish Standard.

Yoghurt is one of the basic traditional nutritious food of Turks'. It has also become an ever demanded food in the Balkan countries as well as in the regions once used to be within the boundaries of the Ottoman Empire. In brief, yoghurt has been a year-round indispensable item in a great majority of the Turkish kitchen ever since it has existed.

Yoghurt is a flavorful and easily digestible product of milk coagulated by lactic acid resulting from segmentation of lactose by the yoghurt-bacteria. It is hygienic, not only because of its chemical composition but also for its quality of avoiding some harmful intestinal microorganism. In some way, it has an effect similar to that of antibiotics; As was pointed out by Prof. Higusi, a Japanese scientist, yoghurt also has a therapeutic effect on some illnesses caused by radioactivity. In addition, yoghurt is an ideal food especially for those who need to be on diet either because of illness or avoidance of extra weight, since it does not make gain or lose weight but gives energy.

Here is the recipe for those who would like to make their own yoghurt themselves: Appropriate amount of milk is poured down into a vessel, say a pretty deep saucepan, and boiled until about one-fourth evaporates, but keeping it stirred with a spoon almost continually. When the boiling process is over, the milk is poured down, from a height, into the vessels, preferably bowls, by causing it to bubble, in which it is wanted to ferment to ferment. Then, it is waited until the temperature of milk in the bowls come down to 50°C in winter and 45°C in summer. In the meantime, the yoghurt which was available to be used as a yeast is diluted on 50-50 basis. Since, about one spoonfull of yeast need to be used per two litres of milk, the yeast is injected or poured with the spoon into the milk from near the edge of the vessel. If the yeast applied is sweet or sour, the yoghurt as well tastes respectively the same.

Yoghurt dairy has to be located in areas where there is substantial supply of milk. Plus the fact that such a dairy must be adjacent to the consumer. Consequently, the popular Silivri yoghurt dairies have initially been concentrated in areas surrounding the large cities like İstanbul and later spreaded out around the other cities such as Ankara, İzmir and so on.

Nervürlü

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
INSTITUT TURC DE NORMALISATION TURKISH STANDARDS INSTITUTION

10 E.V.L. 1973

卷之三

TURK STANDARDLARI MA'DDESİ
EYALIBAHİSİ

**İzmir'de üretilen METAL, Izmir Metalurji Fabrikası T.A.Y. ile Esti-
fetin Çelik Cubukları standartına uygun olarak üretilmiştir.**

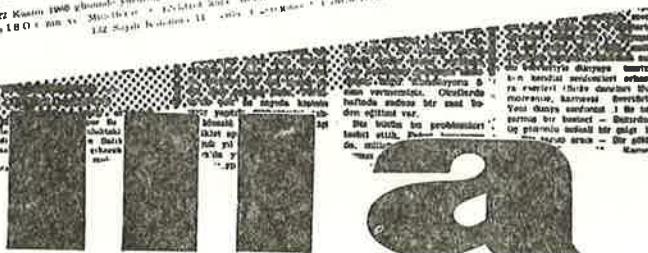
	Gelek	Cubuk	8	TG	-	700	/	III	a
1)	Gelek	Cubuk	10	TG	-	700	/	III	a
2)	Gelek	Cubuk	12	TG	-	700	/	III	a
3)	Gelek	Cubuk	14	TG	-	700	/	III	a
4)	Gelek	Cubuk	16	TG	-	700	/	III	a
5)	Gelek	Cubuk	18	TG	-	700	/	III	a
6)	Gelek	Cubuk	20	TG	-	700	/	III	a
7)	Gelek	Cubuk	22	TG	-	700	/	III	a
8)	Gelek	Cubuk	24	TG	-	700	/	III	a
9)	Gelek	Cubuk	26	TG	-	700	/	III	a

5) Celik Kubuk
6) Celik Kubuk
7) Celik Kubuk
8) Celik Kubuk
9) Celik Kubuk
10) Celik Kubuk
koyman yeterlik tarihi 1978.
Aynı zamanda bu standart ile ilgili hizmetlerde de bu standartları T.C.K. elemanları
şınca işlevselliğinde ve gerek piyasaya sunulacaklarında kontrol ve muayene
ye yerlilerin tarihi T.C.K. standartlarına uygun haldeki düzültmeleri
dir. Bu konumu nesneler üzerindeki T.C.K. tarihinden itibaren bu standartlarla
gülümşüklerin gösteren tarihinden itibaren T.C.K. tarihinden itibaren bu standartlarla
Keyifli vancınlıklarla eğlenceler. Uyarı: T.C.K. standartları geçerli olur.

T.D. STANDARDAIRE INSTITUT
Dienstleistung
Von: IAPENIYAR
General Sekretär

5/10.10

TELEFON: 0312-452 10 10 - FAX: 0312-452 10 11
E-MAIL: info@standard.com.tr - WEB: www.standard.com.tr

**Metaş Nervürlü İlla Çeliği
Türk Standartları Enstitüsünün
Garantisine sahip yegâne
inşaat çeliğidir.**

METAS İZMİR METALURJİ FABRIKASI T A S

P.K. 458 Izmir Telgraf. METAS-İzmir Telefon. 39740

Standard — 110

has been pronounced to the editor's best ability, one of the corner stones of development, nevertheless, is the standardization. So far, no opportunity has been missed to stress the fact that bringing the quality of our goods up to the required standards is a must. One ought be certain that the soundest method to be applied is the preparation of national and international standards most accurately and to keep the practice of standard under control.

Since we have realized the extent of international standards to which each country is effected, we should get directly involved in every stage of activities with our presence, and be alert to protect our national benefits while the international standards are prepared. If we need to interfere, we must do so while the preparation of an international standard is in process, because once it has been formulated, there is not much to be done about it.

The ISO General Assembly Meetings are of significant character and importance since the participants can have the opportunity of discussing the above mentioned matters with the experts who prepare the international standards. This, of course, is a pleasant duty assumed by the delegates concerned.

On this occasion, we wish the ISO General Assembly the best of luck and success.

THE BOARDING SCHOOL ADMINISTRATORS OF THE MINISTRY OF EDUCATION VISIT THE TSE

p. 5

A group of 62 boarding school administrators who were attending a training course sponsored by the Training Department of the Ministry of Education visited the Turkish Standards Institution on 27 July 1973. During their brief tour of the TSE, they inquired about standards, if any, to cover certain school supplies, with a particular reference to the foodstuff, which they had some difficulty in the purchase of. They also asked for information about the general characteristics of the standards that they were interested in.

During a brief meeting held with the visitors, they were given detailed and illustrative information about our activities and various questions projected by them were answered.

Before their departure, the visitors expressed their appreciation and made a remark to the effect that they would request through the Ministry of Education to have their respective schools be also furnished with the Turkish Standards and other pertinent publications which they believed, in the light of information received during the visit, to be very useful for them in their purchasing activities.

THE 53RD TSE MARK AGREEMENT SIGNED IN JULY

p. 5

The number of the local firms that have been authorized to use the lozenge-shaped mark of TSE on their products, to indicate the conformity with the

Turkish Standards, has amounted to 53 by signing of one more new agreement during the past month of July.

The grinding-wheels which used to be manufactured by KARBOSAN Grinding-Wheel Company in Istanbul under the brand of KARBOSAN, are now being introduced to the market with the TSE mark on them since the agreement was signed on 4 July 1973 at the TSE Headquarters.

Since the samples tested, as requested by the manufacturer, both at the factory and in the TSE laboratories by the authorized experts have been proved to be in conformity with the Turkish Standard, TS 291 «Grinding-Wheels», the authority was given with the due ceremonies after the agreement was signed at the TSE Headquarters by Mr. Faruk A. Sünter, the president of TSE, on behalf of the Turkish Standards Institution, and by Mr. A. Maçoro, on behalf of KARBOSAN Grinding-Wheels Company.

This is the first agreement signed in the line of grinding-wheels.

STANDARD congratulates the Company of KARBOSAN because of its fine quality of manufactures and wishes the agreement to bring good luck.

A BRIEF HISTORY AND IMPLEMENTATION OF STANDARDIZATION IN THIS COUNTRY p. 9-11

An article, headlined as above, appeared in the April-June 1973 issue of the Periodical which is published by the Istanbul Chamber of Commerce.

Following an introduction as to the concept of Standardization and economical advantages of Standardization, Ahmet Edip Kuşdemiroğlu, the writer of the article, gives some detailed and comprehensive information about the topics outlined as follows:

- «Origin of the idea of Standardization»
- «Spreading out of Standardization over the world»
- «International Standardization»
- «Historical development of Standardization in Turkey»
- «Activities during the Republican Regime»
- «Foundation and development of the Turkish Standards Institution»
- «Activities of TSE»

STANDARD is delighted to present, at least, an extract of such an elaborate and instructive piece of work to its readers with this issue.

STANDARD FOR «NAMING PRINCIPLES» p. 13

In this item, the TS 1392 «Naming Principles», adopted as the Turkish Standard from the translation of ISO's above titled Standard, is introduced.

garantisi ile

**qüvenebile.
ceqiniz
kablo**

a n k a

an-ka

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

OKÇUMUSA CAD.

BANKALAR SARAYI

KARAKÖY

TEL : 44 73 07 - 49 01 37

kauçuk ve pvc izolasyonlu
yeraltı, yerüstü, enerji,
tesisat ve gemi kablo-
ları ile,
her nevi kablolar ...

SUMMARY OF CONTENTS

ISO WASHINGTON 1973 AND THOUGHTS p. 3

A large scale forum has been scheduled to be held in Washington during the first half of September 1973. This is the triennial General Assembly of the International Organization for Standardization (ISO) to be attended by over a thousand of experts and delegations designated by the 72 ISO member countries all over the world. During the General Assembly meetings, the Organization's activities covered within the past three years are reviewed and the activities to be fulfilled during the next three years are programmed. In the meantime, the new ISO President and five Members of the Council are elected.

In addition to the General Assembly, the ISO Council and various technical committee meetings, and open sessions for a worldwide discussion of matters relevant to the standardization are also held. This venturesome attempt of ISO to stimulate the open sessions, which have already become a tradition, is another step forward since it has come into being, over a quarter of a century ago. As a matter of fact, such open sessions, initiation of which dates back to the Ankara 1970 Meetings of ISO, as headed by the editor of this article, were appreciated by the participants.

In course of time, increasingly more importance is being attached to the ISO General Assemblies. In accordance with the decision taken during the Ankara 1970 Meeting the transformation of the ISO Standards, that were developed merely as «Recommendations» till then, into a form of documents to be practiced as «ISO International Standards» there after, has become the beginning of a new term. Consequently, ISO has become an organization to prepare immediately applicable international standards and to achieve the international goal of uniformity in the field of standardization, rather than being an organization to prepare standard recommendations for the world of standardization.

This is the sole and principal reason why ISO has achieved such a new progress among the international organizations.

In the 1970s, while decisions were being taken by ISO on preparation of international standards, upon

invitation of the Economic Commission for Europe, the meeting of the «Government Officials Responsible for Standardization Policies» had also commenced at Palais de Nations in Geneva. These meetings which were also attended by international non-governmental organizations for standardization, such as ISO and IEC, have been very beneficial, and on that occasion, important decisions relevant to the future of international standardization had also been taken.

Some of the valuable suggestions that were made during the meetings for a sound planning of the future international standardization activities, though have not been put in effect, as yet, can be summarized as follows:

1. Restriction of the fields of activity of the international standardization organizations,
2. Authorization of a committee to determine as to which of the standards to be practiced internationally, in case, there exists more than one internationally established standard on a particular item or a method of the kind,
3. Implementation of internationally accepted standards in importing and exporting member countries as they are, and prevention of non-standard item transactions in the international market.

As it can be seen from the above summary, in the future, the ISO international standards will also take place in preparation of the international standards to be accepted by the governments of the ECE member countries. The organizations, such as OECD, European Common Market, and FAO/WHO, have already been proceeding with along this line.

In the past, we used to prepare standards to meet our local requirements, but, upon noticing the producers' discontent, we did not hesitate to do away with them. And the standardization activities, in this country, went on practically in the same manner for almost 40 years. In order to keep pace with the latest international developments, we need to adjust ourselves to the new concept, to make our goods meet the requirements of international standards and, in short, to improve the quality of our products.

Although there seems to exist some reluctance to realize the importance of the above explanation that

ELEKTRO - MEKANİK SANAYİ TESİSLERİ A.Ş.

MERKEZ : Sümer Han Kat 2 No. 205, BALIKESİR 2746

BALIKESİR

ÜRETİM PROGRAMI

güç transformatörleri, yg sigorta busolları,
ayırıcılar, izolasyon malzemesi,
lamba armatürleri, ag ve yg kontrol panoları ve

garantisi ile

20 ve 40 w fluoresant balastları

Türkse

Standard — 115

Standardizasyon Tarihçesi ve Memleketimizde Uygulaması

(Başterafta 11. sayfada)

Nitekim Enstitünün kuruluşundan bu yana geçen (12) yıllık dönemde, (1102) madde standardı saptanmış olmasına karşı buna (132) si, Bakanlar Kurulunun çeşitli tarihlerde aldığı kararlar üzerine mecbur; standard uygulamasına bağlanmış bulunmaktadır.

Bundan başka, mecburi olanlara 17 madde daha eklemek gerekmektedir. Yukarıda kontrol tüzükleri böümünde cinsleri sayılan malların standardları; enstitünün kuruluşundan önce, 1705 ve 3018 sayılı kanulara göre hazırlanmış ve 1937 - 1958 yılları arasında çıkarılan kontrol tüzükleri ile dene-time tabi tutulmuştur.

Berî yandan, daha birçok madde-lerin standardlarını saptama yolunda çalışmalar sürdürülmektedir. Varsayımlı kitre, kuşyemi, fiğ, aycıceği tahu-mu, kuru bavla, susam, keten ve ke-nevir tohum'arı, kuru kayısı ve zerde-li, kuru soğan, domates, pirasa, taze fasulye ve bezelye, yemeklik zeytin, erik kiraz, vişne... gibi.

Denetleme Tüzüğü :

Uygulama zorunluğuna bağlanan madde standardlarının denetim yön-tanları, 1967 yılında çıkarılan «Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük» de belirlenmiştir... 31 madde-deden oluşan tüzükte, denetleme esasları gösterilmekte, içiyasa, ihracat it-halat denetimlerine özgü hükümler sı-ralanmaktadır.

Denetmelerin ilgilî Bakanlıklarca görevlendirenler tarafından yapıla-cağını açıklayan tüzüğün ilk maddesinde : «1705, 3018 sayılı Kanunlar gereğince iç ve dış ticaret yararlarını korumak, ticaret malları üzerinde taşış ve hilelere mani olmak üzere, bitki, hayvan ve maden asılı maddelerin tümü ile burların yarı marmulleri veya marmullerinin ya da burların bileşiminden meydana gelen maddelerin hazırlanmasına, imaline, temizlenmesine, belirli sınır ve nevîlere ayrılmamasına ilişkin olup 132 sayılı kanuna dayanılarak kabul edilen Türk Standardlarından, Bakanlar Kurulu kararı ile mecburi kılmaların uygulanması bu tüzük hükümlerine tabidir.» denilmektedir.

Demek o'uyor ki; gerek 132 sayılı Kanun, gerekse 1705 ve 3018 sayılı kanunlar ile her maddeye özgü çıkarılmış bulunan standardlar, yapılacak denetimlerde, esas ve dayanak o'nmaktadır.

Öte yandan tüzük, denetmenin nerelerde, ne zamanlarda ne gibi yön-temelerle ve kimler tarafından yapılaca-ğını, numunelerin nasıl alınacağını, açık, seçik belirlemiş bulunuyor.

Bundan başka, denetim konusunda, bu tüzükde iki yıl önce 18.9.1965 tarihinde, «İhraç mallarının numunesine ve satış anlaşmasına uygunluğunun de-netlenmesine dair tüzük» de çıkarılmıştır. Ne var ki, bu tüzük hükümlerinin uygulanması, bugüne dek ele alınmış değildir.

Standardların denetim konusunda, bir de açıklanması gereken nokta su-dur ki; standard kontrolleri tek bir otoritede toplanmamıştır. Bu yetki, maddelerin özelliği dikkate alınarak,

çeşitli bakanlıkların Üniversite fakül-telerinin, genel müdürlüklerin iktisadi kamu kuruluşlarının standardları il-gili läbaratuvarlarına verilmiştir. Bö-yle bir iş bölümünü de, bilimsel ve teknolojik yönünden doğal olarak kabul et-mek gereklidir.

Sonuç :

Standardizasyon uygulamaları konusunda buraya kadar yapılan açıklamaların sonuçlarını söylece özetleyebiliriz :

Standardları saptama ve denetleme yöntemlerini, 1705 ve 3018 ve 132 sayılı Kanunlar düzenlemiş bulunmaktadır. Ayrıca, her maddeye özgü kararname ve tüzükler, standardları belirleme-likle beraber, bu malların denetimi-nin hangi merciler tarafından ne yola-ya yürüttüleceğini açıklamaktadır.

Standardları hazırlama ve saptama yetkisi, Türk Standardları Enstitüsü tarafından kullanılmaktadır.

1937 yılında başlayan ve son 12 yıllık dönemde hızla ilerleyen çalışma- lar sonunda, sayıları bini aşan madde-lerin standardları saptanmış ve fakat burlardan ancak 132 si, zorunlu uygulamağa bağlanmış bulunmaktadır. Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı tara-fından, bugüne dek, 2 000 standard kabul olunduguna bakılırsa; bizdeki çalışma-ları küçümsememek gerekmektedir. Zira, bu işin çabuk ve kolay ba-sarılacak hizmetlerden olmadığı bilinmektedir. Çeşitli madde uzmanlarından oluşan geniş kadrolu örgütlerin kurulmasına; fiziksel ve kimyasal muayene

ve tahlillerin yapılması elverişli yurd düzeyine yayılan çok sayıda laboratu-varların açılmasına bağlı bulunmaktadır.

Standard uygulama zorunluğu, hü-hümetçe çıkarılan kararnamele-ri ol-maktadır.

Standard uygulamalarının başta iktisad; olmak üzere, çeşitli yararları bulunmaktadır.

İnsanlık tarihi ile başlayan stand ard kavramı, ülkemizde de tarihsel bir gelişme seyri göstermiş ve bugün çağdaş anlamda bilimsel ve teknolojik esaslara dayalı bir kamu hizmeti ola-rak yerleşmiş bulunmaktadır.

İmdi, oldukça uzun süren yazımıza son vermeden önce, bu konuda il-ginç bir animiza değinmek istiyoruz :

Standardizasyonun ülkemizdeki başlangıç yillarda, kontrol düzenine karşılık sert tepkiler oluyor; hatta gereksizlikle işaretle ağır eleştiriler yapılmıyor; daha da ileri gidilerek, denetim işleri-nin ihracatımızı engelleyeceği yolunda iddiâ göstergeler ortaya atılıyor.

Her yeniliğe karşı bir çekingenlik ve ürküklik olduğu gibi, bu alanda da ilgili çevrelerde birtakım şikayetler görülmüştür. Lâkin, gitgide uygulamaların elde edilen olumlu sonuçlar, bu düşüncede olanların kanılarını tersine çevirmeye gecikmedi, Hatta, bugünkü aydın iş adamları, standardizasyon uygulama kapsamının genişletilmesini; denetimin ciddiyetle izlenmesini önermekte ve örgütlenmektedir.

Bizde bu, ülkemiz ekonomisini adına, kıvanç veren mutlu bir görüntü.

KAR
YANGIN
SÖNDÜRME

* imalât

* iç ve dış ticaret

Büro: Tünel cad. 38 Kut Han A-2
Karaköy - İSTANBUL
Tel: 440916 - 495789

ELEKTRİK TESİSATINIZDA KALEPORSELEN EMNİYETİ

Kaleporselen'in
2 amperden
100 ampere
kadar normal ve
gecikmeli
sigorta buşonları
piyasaya
sunulmuştur

Sigorta buşonlarının
porselen ve metal
kısımlarının aynı
fabrikada imal ve montajı;

Türk ve dünya standartlarına uygun
imalât ve bunun sonucu
olan kullanım güvenliği

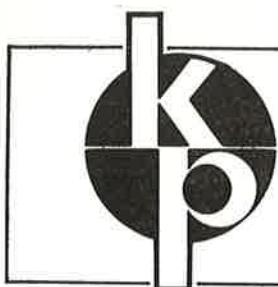
TÜRKİYE'DE İLK DEFA KALEPORSELEN'DE

TS 50 kapsamına giren malzemelerde
 kalite-garanti belgesi;
Batı Alman LINDNER GmbH firmasının lisansı;
% 100 Türk sermaye ve emeği

TÜRKİYE'DE YALNIZ KALEPORSELEN'DE

KALEPORSELEN İMALÂT PROGRAMI:

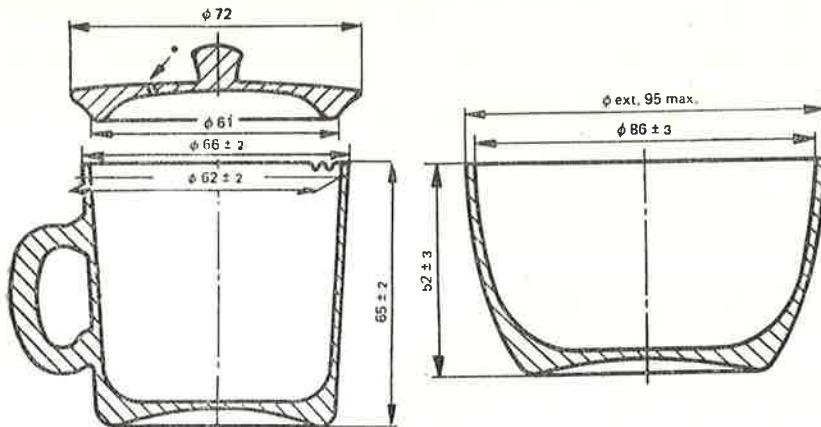
- 2-100 amper arasında D tipi normal ve gecikmeli sigorta buşonları
- Kofre, duvar, mermer tablo ve hava hattı şapkalı sigortalıyla kapakları
- Her çeşit duy ve globular
- 6-630 amper arasında, 4 ayrı boyda NH bıçaklı takat sigortaları ve altlıklar
- Elektronik merdiven otomatığı
- Çeşitli bağlantı elementleri
- Sıva üstü ve sıva altı porselen izolasyonlu anahtar-priz serisi
- Özel siparişlere göre porselen, steatit ve kullanılmış yerine göre çeşitli hamurlarla her türlü izolasyon malzemesi

KALEPORSELEN ELEKTROTEKNİK SANAYİİ A.Ş. MERKEZ: Karaköy Tersane Caddesi 240/6 Telefon: 49 62 50 - 49 19 90

FABRİKA: Safraköy, Halkalı Caddesi 170 Telefon: 73 76 72 - 73 73 79

ANKARA (İrtibat bürosu): Ambarlar Caddesi Beyaz Saray Ap. Kat I Sıhhiye -Telefon: 18 93 48

Küçük çaydanlık ve kapağı

Küçük fincan

Bir Bardak Çay da Standardlaştırdı

İyi bir bardak çay yapmak için kimin ihtiyacı var uluslararası standarda? Buna göre, çayın hazırlanmasında bazı temel kuralları bilen bir tüketiciye bunun ne yararı olabilir ki?

İngiltere, «çay içen bir ulus» her yıl, ulusal susuzluğunu gidermek üzere 270.000 ton çay ithal etmektedir. Yıllık çay ticaretinin toplamı 600 milyon doları bulmaktadır.

Çay harmanı ileri derecede uzmanlığı gerektirir ve bütün dünya da birkaç kadın veya erkeğin hizırdağı harmanları milyonlarca insan tercih etmektedir. Genellikle,

tad ve haşlama işlemi kullanılan suyun sertliği ile ilgilidir. Bunun gibi çay harmanı bir ülkenin çeşitli bölgelerinde özellik gösterir ve kullanilan sudaki madeni tuzlar da çayda rol oynar.

ISO uzmanlar komitesi, «duysal muayeneler bakımından çayın haşlanmasıının hazırlanmasında uluslararası standard yöntem» tasarı hazırladı.

Bu tasarımın amacı, bir ülkenin profesyonel çay tadıcılarına doğrudan doğruya karşılaştırma olanaklı vermektedir. Bugün çay taciler için, haşlama hazırlığı geleneklerinin ve kullanilan malzemenin değişik olması nedeniyle bir ülke sonuçlarını öbürkünükilerle karşılaştırma güçlükleri vardır.

Tasarı, beyaz porselenden ya da sırılı fayanstan yapılmış aynı tip demlikler kullanılmasını tavsiye etmektedir. Bunların büyük ve küçük boyları vardır.

Büyük boy demlik için 5,6 gram çay yaprağı atılmalıdır. Kaynamış ve 4-5 mm. kalıncaya kadar doldurulmuş suya yapraklar atılmalıdır. Kapak kapatılmalı ve çayın 6 dakika demlenmesi beklenmelidir.

Bir çökları çayı sütlü sevdiklerinden, buna göre de düzen tutulmuştur. 5 gram kadar süt kullanılması uygun bulunmuştur. Bununla ilgili söyle bir not vardır: «Sütü fazla ısıtmamak için bunu haşlamadan önce demlige koyn; bu biçim, bugünkü uygulamaya aykırıdır. Bununla birlikte sonradan süt katmak isterseniz şunu unutmayın ki, terebelere göre sütün katıldığı anda 65-80 °C'lik sıcaklık en iyi sonucu vermektedir.»

Standarda, demliklerin boyutlarını, kapasitelerini ve imalat toleranslarını gösteren bir ek de bulunmaktadır. Bunun nedeni, tadım sırasında nümunelerin sıcaklığının değişik olmamasını sağlamaktır.

Yeni ISO Kataloğu Yayınlandı

ISO Kataloğunun 1973 baskısı satışa çıkarılmıştır. Bu katalog ilk kez ordinatör yardımıyla hazırlanmış ve ISO'nun kendi basımevinde basılmıştır.

Ordinatör, ISO tarafından çi- karılan uluslararası bütün standardların geniş bir dizininin hazırlanmasına yardımcı olmuş ve böylece önemli katkıda bulunmuştur. Bu dizin, katalogu kullananlara, ISO'nun değişik komiteleri tarafından birbirine yakın alanlarda yaptıkları standardları saptama olanağı vermektedir. Sözgelişi, dizin, ISO'nun 8 komitesi aynı konudaki deneylerle ilgili 16 standard hazırladığını ortaya koymustur. 4 komitenin tıbbî malzeme standardı yaptığı ve 7 komitenin de renk kodu için standardlar hazırladığı gerçekini ortaya çı kmıştır.

Yayınlanan 2000 standard, hizırlandan komiteye göre sınıflandırılmıştır. Katalog, ayrıca, numara esasına göre ve UDK numaralarına göre de sınıflandırma yapmıştır.

Gürültünün insanlar üzerindeki etkilerinin ölçülmesi için yeni ISO Kılavuzu

Gürültü sorunu öyle karışiktır ki bugünkü bilgilerle buna tam bir çözüm bulmak olanağı yoktur. Gerçekte, gürültünün ölçülmesi ve insanlar üzerindeki etkilerin değerlendirilmesi, sorunun temelini oluşturmaktadır. Sözgelişi, duyma mekanizmasının duyarlığının gürültülerden zarar görmesi kişiden kişiye fazlaca değiştiği gibi her olayda da değişik sonuçlar verir.

Fabrikalarda, havaalanlarında, hastane yakınlarında ve bunlara benzer yerlerde gürültü için kabul edilebilir düzeyler düşünmek şarttır. Bu gibi yerlerde güç çalışma yapanlara yardım amacıyla, ISO, yeni bir kılavuz yayımladı. Bu belge, 2204 sayılı Uluslararası Standard, gürültünün ölçülmesi ile ilgili bazı temel sorunları ortaya koymakta, insan üzerindeki etkilerini değerlendirmekte ve kullanılan yöntemlerin bir özeti vermektedir.

ISO/TC-43 (Akustik konuları) tarafından hazırlanan bu kılavuz, bazı konulardaki yazılı yöntemlerin tamam olmadığını ve ilerde tamamlanacaklarını kabul etmektedir. Yanlış anlayış ve istenmeyen kullanımları ortadan kaldırmak için, bazı yöntemlere öncelik verilmesini, araştırma çalışmalarında ve uygulanmadan bu hususun gözden uzak tutulmamasını tavsiye eylemektedir.

ELEME İLE İLGİLİ STANDARD

Elenecik maddeler, taş ve kömür gibi iri parçalardan pigmentler ve killer gibi çok ince tanelere kadar büyük değişiklik gösterir. Maddelerin fiziksel ve kimyasal bünyleşimi değişiktir.

Kontrol elemesinin ve ajanın sonuçların başlıca etkenlerini gösteren 2591 sayılı ISO standarı, ci hazları, işlemleri ve sonuçların gösterilmesi gibi hususları da belirtmektedir.

Bazı maddeler aşındırıcıdır; bunlar elekleri aşındırır ve işlem sırasında delikleri bozar. Başka maddeler bünyleşimi nedeniyle başka türlü etki yaparlar.

Maddelerin manyetik yapıları da eleme sonuçlarını etkiler. Bazı tozlar, eleme sırasında statik elektrik yüklenir ve eleğe yapışırlar, bu da sonucu etkiler.

Yeni standard bu sorunları çözümlemekte ve deneylerle ilgili tam bilgiler vermektedir.

KILIÇOĞLU

Toprak Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi
ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğası Fabrikaları
HER NEVİ KIREMIT, TUĞLA
VE ATEŞ TUĞLALARI

EN İYİ KALİTELİ MALLARIYLE DAIMA

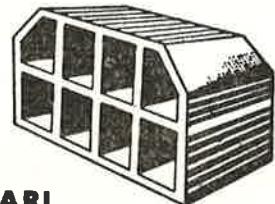
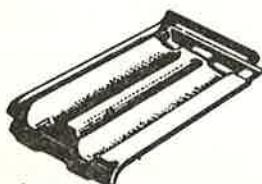
MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR

Adres : Posta Kutusu 7
Bursa Caddesi No : 21
Eskişehir

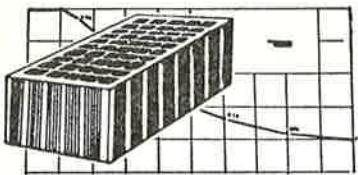
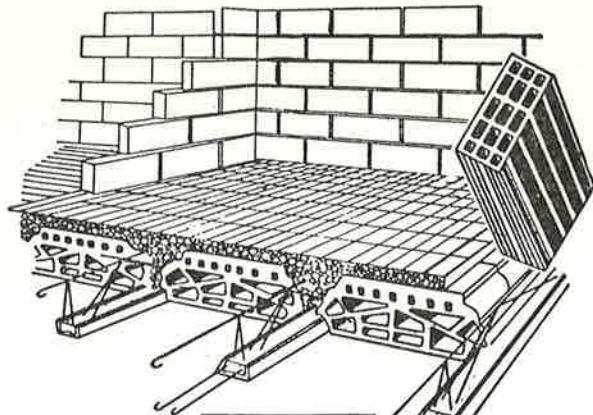
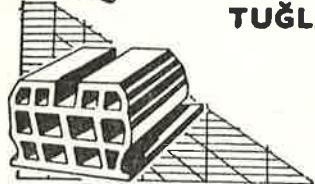
Telgraf adresi : KIREMIT
Telefon No. : 13 64 — 21 05 — 41 99

Not : Yapı Endüstri Merkezi'nin İstanbul ve İzmir Sergilerindeki Standlarımız ve OR-AN Yapı Endüstri Merkezi'nin Ankara Sergisindeki Standımızı görünüz.

Standard — 112

TUĞLA KIREMIT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ :

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad Arhan Salıpazarı - İstanbul

☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY MühürdarFuat Bey Sokak Talas İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Meclisi Mebusan Cad. Arhan
Salıpazarı - İstanbul

☎ : 45 50 00

Standard — 113

Standard Dünyasından Haberler

ISO'nun 9. Genel Kurulu Washington'da toplanıyor

Genel kurul ile birlikte ISO Konseyi ve konsey komiteleri, 15 teknik komite, alt komite ve çalışma grubu da toplanacak

Genel kurul gündeminde 5 uluslararası açık oturum yer alıyor

Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nin 9 uncu Genel Kurul Toplantıları, 4-14 Eylül 1973 tarihler'nde B. Amerika'nın Başkenti Washington'da yapılacaktır.

Bundan önce, 1970 Eylülünde TSE'nin organizasyonu ile Ankara'da düzenlenen ve her üç yılda bir tekrarlanan ISO Genel Kurulu sırasında, ISO Konseyinin, Konseye bağlı komitelerin, ev sahibi ülkede uyandıracağı ilgi derecesine göre çeşitli teknik komitelerle bunların alt komite ve çalışma gruplarının da yıllık normal toplantılarını yapmaları gelenek haline gelmiştir. Diğer taraftan, ilk defa Ankara Genel Kurulu sırasında uygulanan ve geniş ilgi gören, Genel Kurul gündemi içinde uluslararası standardizasyon sorunlarına ilişkin açık oturumlar düzenlenmesine, bu defaki Washington Genel Kurulu programında da yer verilmiştir.

Washington toplantıları, 4 Eylül günü PLACO (Planlama Komitesi) toplantısı ile başlayacak, buna 5-7 Eylül tarihlerinde Konsey toplantıları izleyecektir. DEVCO (Gelişimme Komitesi) çalışmaları ise, 12 Eylül günü yapılacaktır. 4-14 Eylül tarihleri arasında çalışma alanını tamamlamaları öngörülen Teknik Komiteler şunlardır :

TC 1 «Vida Biçimleri»

TC 2 «Civatalar, Somunlar ve Aksesuarları»

TC 12 «Miktarlar, Birimler, Semboller, Konversyon Faktörleri ve Konversiyon Tabloları»

TC 17 «Çelik»

TC 27 «Katı Mineral Yağlar»

TC 62 «Yaprak ve Tel Mastalar»

TC 68 «Bankacılık İşlemleri»

TC 146 «Hava Kalitesi»

TC 147 «Su Kalitesi»

Ayrıca, 1 numaralı Teknik Komitenin 4 ve 5 numaralı Alt Komiteleri; 17 numaralı Teknik Komitenin 2 numaralı Alt Komitesi; 27 numaralı Teknik Komitenin 10 numaralı Çalışma Grubu; 146 numaralı Teknik Komitenin 3 numaralı Çalışma Grubu ile 147 numaralı Teknik Komitenin 1 ve 2 numaralı Alt Komiteleri de toplanacaklardır.

10-14 Eylül tarihlerinde toplanacak Genel Kurulda, ISO'nun son üç yıllık faaliyetleri ile ilgili rapor görüşülecek, gelecek dönem bütçesi ve çalışma programı onaylanacak ve yeni Başkan seçimi yapılacaktır (ISO Başkanı B. Amerikalı Dr. F. L. Laque'nin görev süresi, 1973 sonunda bitmektedir).

Yukarıda da belirtildiği gibi, Genel Kurulda, uluslararası alanda ün yapmış standardizasyon uzmanlarının konuşmacı olarak katılacakları 5 ayrı açık oturum verilmektedir. Açık oturumlar şu konularda yapılacaktır :

«Uluslararası Standardların Dünya Ticaretine Etkileri»

«Sağlık ve Güvenlik Konusunda Uluslararası Standardlar»

«Standardlar ve Çevre Sorunları»

«Dünya Çapında Metrik Ölçü Sistemine Geçiş - Uluslararası Standardizasyona Etkisi»

«Mevzuatta Standardlar - Uygunlamanın resmi ve diğer veciheleri»

ISO'ya üye bulunan 72 ülkeyden, binden fazla delegenin katılacağı umulan bu dünya çapındaki organizasyon, Konsey toplantıları dışında Washington'daki Sheraton Park Otelinin salonunda gerçekleştirilecektir. Konsey toplantıları, B. Amerika Dışişleri Bakanlığı Salonlarında yapılacaktır.

«STANDARDİZASYONUN EKONOMİK GELİŞMEDEKİ ROLÜ» KONFERANSI MEKSİKA'DA TOPLANIYOR

Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), Birleşmiş Milletler Sinaï Kalkınmasına Teşkilatı (UNIDO) ve Meksika Standardları Genel Müdürlüğü, ortaklaşa olarak, «Standardizasyonun Ekonomik Gelişmedeki Rolü» konulu bir konferans düzenlemiştir.

17-21 Eylül 1973 tarihlerinde Mexico City'de toplanacak olan konferansa, Washington'daki ISO Genel Kuruluna katılan pek çok ISO üyesi ülkeyden delegasyonlarının katılıması beklenmektedir.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomik sorunlarına çözüm getirmek yönünden, standardizasyonun yararlarını konu alacak olan bu konferansta, ilk gün açılış töreninden sonra genel kurul halinde toplanacak, sonraki 3 günde çeşitli konular, özel olarak teşkil edilecek grularda tartışılmacaktır. Grupların vardıkları sonuçlar ise, yine genel kurul halinde konferansın son günü değerlendirilecektir.

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKİNA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM SANDVIK

(Isveç)

- şerit
testereler

(Isveç)

- makina
testere ağızları

MARTİN MILLER

Çift ve Tek Kartal
(Avusturya)

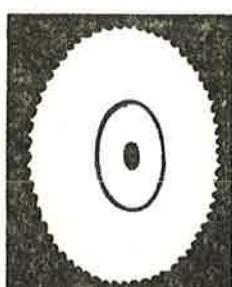
- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testereler
- katrak, kütük ve
daire testereler
- kepenk yaylorı

MERKUR

(Avusturya)

- şerit
testereler

ayrica

MTE MARANGOZ MAKİNA MATKAP UCLARI

- MAKİNE TESTERESİ

MTE •

Sandvik ve
Special Germen HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

ve

- Karbon çeliği
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeliği
- HSS-Yüksek vasıflı
hız çeliğinden demir
el testereleri

- EL TESTERESİ

MTE •

Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslim olaramadıdır

DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre İmal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini taizdir

Acentesi:

Metal Ticaret T. A. Ş.

Tünel Caddesi, Transtürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg.: METURAŞ - İSL

Ankara Mağazası: Çankırı Cadde 15/A, Tel.: 11 00 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİİ Koll. Şti. Fevzi Paşa Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Gazi Cadde 53, Samsun, Tel.: 20 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mümessilliği: Atatürk Bulvarı, Burdurelioğlu Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

YOĞURT STANDARDI

TSE Ziraat Hazırlık Grubuna bağlı «Süt ve Mamulleri Teknik Komitesince» hazırlanan YOĞURT standart tasarısı da Hazırlık Grubunda görüşüldüp kabul edildikten sonra, konu ile ilgili 56 resmi ve özel kuruluşun görüşlerine sunulmuş ve gelen mütalâaların işiği altında gerekli düzeltmeler yapılarak olgunlaştırıldıktan sonra TSE Teknik Kurulunun 18.4.1973 günlü toplantılarında görüşüldüp kabul edilmiş ve tasarıının Türk Standardı olarak yayımına karar verilmiştir.

Yoğurt, Türk'ün milli ve esaslı bir besin maddesidir; yurdumuzla birlikte, Balkan memleketlerinde ve eski Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde kalan yerlerde, halkın en başta gelen yiyeceği olmuştur. Herkesin mutfağında, yaz kış, her gün yer alan ve bu nedenle nüfusumuzun mühim bir kısmının gereklî ihtiyaç maddesi halinde olan bir besindir.

Yoğurt, yoğurt bakterilerinin, laktوزu parçalamaları sonucunda teşekkül eden süt asidinin, sütü pihtilaştırmadan oluşan koyu kıvamlı, hoş lezzetli, kolay hazırlı bir ürünüdür. İnsan sağlığı bakımından önemi yalnız, kimyasal bünyesi yönünden değil, avni zamma da bağırsaklıarda yaşayan bazı zararlı mikroorganizmaların faaliyetlerine engel olması bakımından da büyktür. Yoğurt şifa verici özelliğe de sahiptir, nitekim birçok hastalıklarda, örneğin kronik dişanteri, bağırsak zehirlenmeleri, gaz yapma halleri gibi vakalarda belli başlı bir yiyecektir. Antibiyotiklerdeki mikrop öldürücü özelliğe de sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu arada, nötr ve alkali ortamları sevilen ve çıkardıkları toksinlerle vücutta zarar yapan mikroorganizmalar, yoğurt bakterilerinin meydana getirdikleri asitlik sırasında uyuşmaka ve zararsız hale gelmektedirler. Yoğurdun önemli bir fonksiyonunu da, gıda azaltmakta görüyoruz. Bugün bilindiği gibi herkesin üzerinde hassasiyetle durduğu bir nokta, kilo almamak, gençlik formunu korumaktır. Bunun için, kilo kazandırmayan fakat vücut zindeliğini koruyan yiyecekler fazlasıyla rağbet görmektedir. Bun-

lar arasında, doyurucu ve tatmin edici özelliği ile yoğurt yine önderlik yapmaktadır. Japon ilim adamı Profesör Higusi, yoğurdun, radyoaktivitenin sebep olduğu hastalık ların tedavisinde de mükemmel bir önleyici olduğunu ileri sürmektedir.

Yoğurt yapımını kısaca söyle özetleyebiliriz. Süt temiz bir kaba konulur, dörtte biri uçana kadar iyice kaynatılır ve bu sırada özellikle dib'in tutmaması için karıştırılır. İyice kaynatılan süt, yoğurt mayalandanacak kaplara biraz yüksektten ve azar azar köpürecek şekilde dökülür. Sütün sıcaklığı, kış ise 50 °C, yaz ise 45 °C olana kadar beklenir. Bu sırada, bir önceki yoğurt yarı yarıya sulandırılarak maya hazırlanır. İki kilo süt için bir çorba kaşığı kadar maya kullanılır ve maya, kabin kenarından içeriye şırınga edilir veya kaşıkla bırakılır. Mayanın tatlı veya ekşi olmasına bağlı olarak yoğurt da ekşi veya tatlı olur.

Yoğurtçuluğun bir bölgede kurulmasında ve ilerlemesinde, koyun kesafetinin dolayısıyla koyun sütünün bol olması baş şarttır. Aynı zamanda, yoğurt yapılacak bölgenin tüketim yerlerinden uzak olmaması gereklidir. Bu nedenle, Silivri yoğurtçuluğu ülkemizde, özellikle, İstanbul gibi büyük bir tüketim merkezinin çevresinde toplanmış ve sonraları buradan Ankara, İzmir gibi şehirlerimizin civarına yayılmıştır.

TS 1330 YOĞURT standartı altı esas bölümden oluşmaktadır. Milletlerarası sınıflandırma numarası UDK 637,1'dir.

— Standardın ilk bölümünde, yoğurt ve yoğurt mayasının tarifleri verildikten sonra, standardın kapsamı çizilmekte ve torba yoğurtları ile şekerli, reçelli, meyveli ve benzeri katkılı yoğurtlar kapsam dışı bırakılmaktadır.

— Sınıflandırma ve Özellikler bölümünde, önce yoğurtların, özelliklerine göre bir sınıf olduğu, yağ ve kuru madde oranlarına göre ise tiplere ayrıldığı anlatılmaktadır. Daha sonra özellikler bir çizelge halinde sunulmakta ve genel özellik-

lerde ayrı ayrı bölümler halinde verilmektedir.

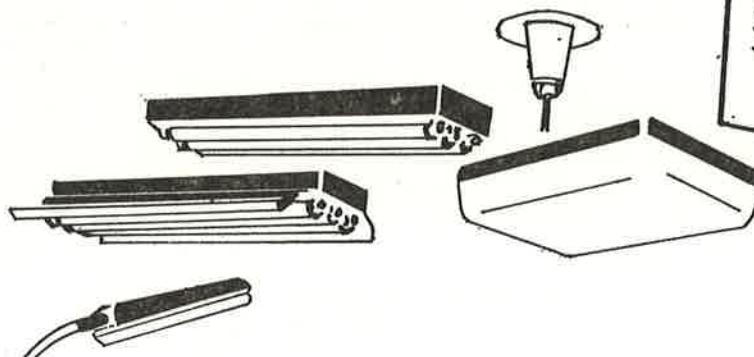
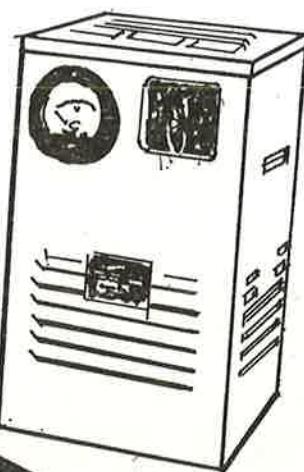
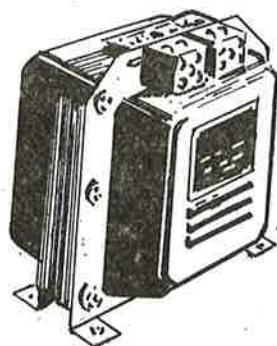
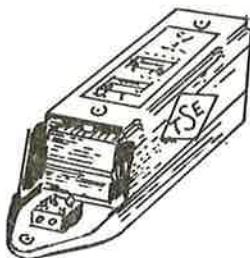
— Standardın üçüncü bölümü Numune Alma, Muayene ve Deneyler ile ilgili hususlara ayrılmıştır. Parti tarifi verilmekte, numunenin nasıl, nereden ve ne şekilde alınması gerekiği ayrıntılı olarak izah edilmektedir. Muayene ve Deneyler, bölümünde, sırası ile Duyusal muayeneler, Bakteriyolojik muayeneler, Maya ve Küp sayımı, Asitlik, Kurumadde miktarı, Yağ miktarı tayinleri ile Isıtılma ve Kaynatılma kontrolü ile Jelatin, Nişasta aranması ayrıntılı olarak ve ayrı maddeler halinde standardda yer almaktadır.

— Piyasaya Arz maddesinde, yoğurtların, içlerine toz, toprak v.b. maddeler girmeyecek biçimde, su geçirmez, yağ emmez kâğıt, karton, cam ve uygun nitelikte plastik veya metal gibi insan sağlığına zarar vermeyen maddelerden yapılmış, yeni, temiz, passız ambalajlar içerisinde piyasaya arz edilebileceği yer almaktır, ayrıca ambalajlarda bulunması gereklî işaret ve bilgiler de bu kısımda yer almaktadır.

— Çeşitli Hükümler maddesinde, yoğurtların bozulmadan ve iyi bir şekilde depolanması ve satılması için alınması gereken hususlar tavaşı olarak açıklanmaktadır.

— Standard, her standardda olduğu gibi Türk Standardlarının Uygulanması Hakkındaki Tüzük Hükümlerini izah eden maddelerle son bulmaktadır.

Ülkemiz için çok önemli bir süt mamulü olan YOĞURT'un, Türk Standardının, kabulünü ve Türk Standardları d'zisine katılmasını meninunlukla karşılıyor, piyasaya çıkardıkları malların kalitelerini korumak ve bu standardda yer alan özellikler taşıdığını kamu oyuna duyurmak için, üretici veya imalatçıların mamullerine TSE markası almalarını beklemektedir. Böylece, malların üzerinde Özel TSE markalarını gören alıcılar, o malları inanarak ve güvenerek satın alabileceklerdir. Standardın ülkemiz için hayırlı olmasını dileriz.

SOKAK AYDINLATMASINDA HEİCO ANTİGRON, ARMATÜR
VE BALASTLARINI TERCİH EDİNİZ
HAYK DEĞİRMENCİOĞLU, YANIKKAPI Sok. 38 İSTANBUL - KARAKÖY
TEL : 44 33 37

SÜT TOZU STANDARDI

TSE Ziraat Hazırlık Grubu «Süt ve Süt Mamulleri» Teknik Komitesinin hazırladığı standardlardan diğeri ise **Süt Tozu (Milk Powder)** olup, TS 1329 numara ile yayımıma, Enstitü Teknik Kurulu 18.4.1973 günlü toplantılarında kara rvermiştir.

Genellikle, sütün ucuz ve bol olduğu bölgelerde yapılan, şekerli veya şekersiz koyulaştırılmış sütlerle, süt tozları, sütün az ve pahalı olduğu yer ve mevsimlerde, şehir halkının, hastahane, okul gibi yaşıtlı müesseselerin süt ihtiyacını karşılamak ve aynı zamanda çukulata v.b. sanayi'in muhtaç olduğu sütü temin etmeye çok büyük faydalara sağlamaktadır. Bu amaçla ülkemizde biri Kars'da, diğeri de Bursa'da olmak üzere 1933-1934 yıllarında iki küçük süt tozu fabrikası kurulmuş ve elde olunan mallar yurt piyasalarına çıkarılmıştır. Son yıllarda buniara yenileri eklenmiş ve bu arada İstanbul'da da bir süt tozu fabrikası faaliyete geçmiştir.

Süt tozunda esas ham maddeyi, inek sütü teşkil eder. Bu nedenle, bizde inek sütünün bol ve ucuz olduğu bölgelerde, örneğin Kars'da süt tozu yapımı gelişmiştir. Süt tozunun taşınamasının kolay oluşu ve dayanıklı bulunduğu, bu sanayiin çok uzak yerlerde dahi kurulmasına imkân vermektedir.

Sütlerin suyunu uçurarak koyu laştırmak, çok eskilerden beri denenmişse de, ilk esaslı denemeler bundan 100 yıl kadar önce yapılmaya başlanmıştır. Süt tozları başlıca üç sistem üzerine elde edilir. Bunalardan biri hamur halinde kurutma, diğeri püskürtme, üçüncüsü de vals sistemidir .

Hamur halinde kurutma, en eski usul olup, sütler önce bir vakum kazanında, içlerinde yaklaşık % 30 oranında su kalana kadar koyulaştırılmakta, sonra koyu hamur haline gelen süt, vakumdan alınıp açık havada ádi kazanda kurutulmaktadır. Burada süt çok yüksek derecelerde, uzun süre kaldığından bir çok vasıflarını kaybetmektedir, eski ve iptidai bir usuldür.

Püskürtme usulü kurutmada, sıcak havalı bir kurutma odasına,

dakikadaki devir sayısı 5-20 bin olan püskürtçe ile süt püskürtülmekte, çok ince moleküller halinde 120-130 °C'lu bulan sıcak hava içinde püskürtülen süt, sıcak havaya değer degmez, kuruyarak odanın tabanına dökülmektedir. Burada süt tozları, küçük taneler şeklinde dir.

Vals usulü ile kurutmada, sütler kızgın valsler üzerinde kurutulmaktadır. Burada kullanılan cihaz karşılıkla iki yatac valsten ibarettir; valsler, içinden geçen 115-180 °C'deki kızgın buharlarla isılmaktadır. Kurutulacak sütler, bu valslerin üzerine dökülür ve valsin 3/4 devrinde bir zar halinde kurur, valslerde karşı konan bıçaklarla da kazınarak bir kapta toplanır. Gerekirse biraz kurutulduktan sonra öğütülebilir, burada süt tozları pul puldur.

Süt tozları, taze sütlerin yerine geçiklerinden suda kolaylıkla ve iyice erimeleri gereklidir. Süt tozunun değerinin tayininde bunun büyük rolü vardır. Erimeden maksat, süt tozlarının sile kariştırılmalarda sütte benzer bir durum alıp almamaları halidir. Bu şekil erime, her seyden önce tozların yapıldıkları usule bağlıdır. Kuruma sırasında proteinlerin kolloid durumları ne kadar değişirse süt o kadar geç ve güç erir. Bu gibi durumların değişmesine en büyük amil yüksek derecelerdir.

TS 1329 Süt Tozu standardı altı esas bölümden meydana gelmektedir.

— Standardın başında, bu standardın süt tozunun tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, numune alma, muayene ve deneylerine, piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarına da'r olduğu belirtilmekte, standard ile ilgili tarifler verilmekte ve standardın kapsamı, yalnız insan gıdası olarak kullanılan süt tozlarını kapsar diye gösterilmektedir.

— Sınıflandırma ve Özellikler bölümünde, süt tozları, işleme metodlarına ve çözünebilme oranlarına göre sınıflara, içlerindeki yağ mik-

tarlarına göre de tiplere ayrılmaktadır. Bu bölümde ayrıca, süt tozları için genel özelliklerde verilmektedir.

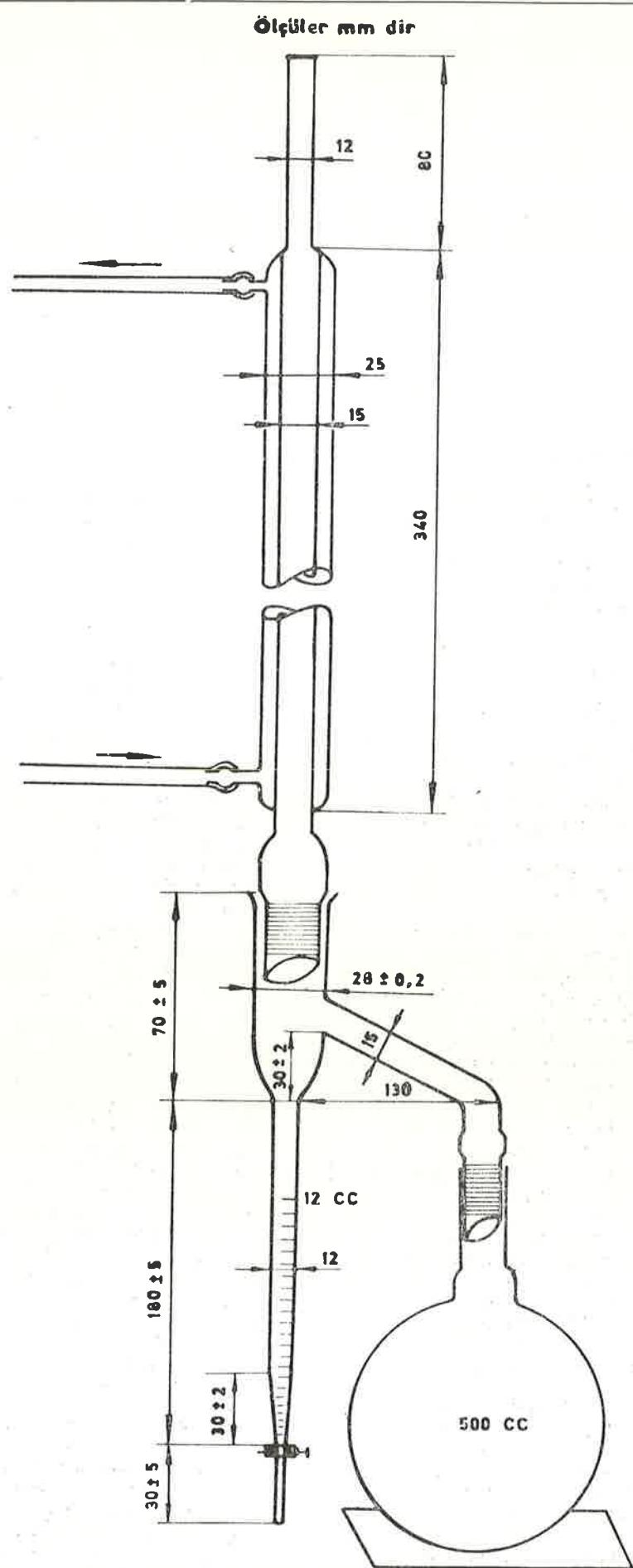
— Standardın üçüncü bölümü, numune alma, muayene ve deneyler ile ilgili hususlara ayrılmıştır. Parti tarifinden sonra, süt tozlarından, büyük veya küçük ambalajlar içinde olmalarına göre nasıl ve ne şekilde numune alınacağı anlatılmaktadır. Muayene ve deneyler kısmında, sırası ile, duyusal muayeneler, toplam bakteri sayısı, çözünebilme oranının tayini, rutubet miktarı, asitlik tayini, yabancı madde araması ve yağ miktarının tayini ayrıntıları ile izah edilmektedir.

— Piyasaya Arz bölümünde, süt tozlarının, hava, ışık ve rutubet geçirmez, bir veya birkaç kat polietilen torba veya mum, alüminyum veya polietilen kaplı kağıt torbalar, teneke kutular içinde ambalajlanabilecegi anlatılmakta ve daha sonra bu ambalajlarda bulunması gereken bilgi ve işaretler sıralanmaktadır.

— Standardın Çeşitli Hükümler bölümünde, süt tozlarının iyi bir şekilde, bozulmadan saklanabilecekleri için gerekli olan şartlar ve tavsiyeler verildikten sonra, bu standardda yer almayan hususlarda gıda maddeleri ile ilgili tüzüğe göre işlem yapılacağı kaydedilmektedir.

— Standardın son bölümü Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük Hükümlerine Göre Yapılacak İşlemleri anlatan maddelerde ayrılmıştır. Standardın sonunda, Numune sondası, Konik Santrifüj tüpü ve Toluol damıtma cihazının şekilleri de yer almaktadır.

Bu konuda, Türk Standardları dízisine yeni bir standardın daha katılması memnuniyetle karşılıyor ve bu standardda yer alan hükümlere uygun üretim yapılmasının takibini ilgililerden bekliyor ve bu na uygun mal üreten firmaların, TSE markası almak suretiyle mallarının daha da güvenli satılmasını sağlamalarını bekliyor ve standardın yararlı olmasını diliyoruz.

ŞEKİL-3 Toluol Damıtma Cihazı.

YENİ Standardlar

TEREYAĞI, SÜT TOZU VE YOGURT STANDARDLARI

Ariçtan TÖNÜK

Ziraat Yüksek Mühendisi

- I -

TEREYAĞI STANDARDI

TSE Ziraat Hazırlık Grubunca kurulan «Süt ve Mamulleri Teknik Komitesi» bu dönem, üç yeni standard daha hazırlayarak, ilgililerin istifadesine sunmuştur.

TSE'nin bu dönem yayımına karar verdiği bu standardlardan birisi TEREYAĞI (Buter) olup, Ensübü Teknik Kurulunun 18.4.1973 günlüğü oturumunda görüşüllererek onaylanmıştır. TS. 1331 TEREYAĞI standardı ile beraber, onun muayenelerini tamamlayan ve Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nun Rekomandasyonlarından tercüme edilerek hazırlanan, Asitlik, Tuz ve Refraktif İndeks tayini ile ilgili 3 standard daha kabul edilmiştir.

Sütün bileşiminde bulunan maddelerin en değerli yağıdır. Tereyağı, sütteki yağ yuvarlakçılarının biraraya gelmesinden oluşmaktadır. Tereyağ elde etmekte, sütün yanında, yoğurt, krema ve kaymak da kullanılmaktadır. Sütün içerisinde de yağ miktarının azlığı, sütün doğrudan doğruya ham madde olarak kullanılmasında büyük bir mahzur teşkil etmekte, 5-10 Kg. tereyağı elde edebilmek için birkaç yüz kilo sütü alabilecek hacimde yayığa, uzun zamana, fazla mekanik kuvvette ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenlerle, sütün doğrudan doğruya, tereyaçılıkta kullanılması, bugün, büyük çoğulukla terk edilmiştir. Bugün tereyağı endüstrisinde tereyağı, tamamen kremadan yapılmaktadır. Kremanın yağ oranının sütten çok oluşu, belli mikardaki hammaddeden aynı mikardaki süte göre daha büyük bir randıman alınmasına, zamandan iş gücünden, kaplardan geniş ölçüde istifade edilmesine imkân vermektedir.

Süt bir müddet kendi haline bırakıldığından içindeki yağ yuvarlakçıları yukarıya toplanarak yağlı bir tabaka teşkil etmektedir. Bu yağ tabakasının miktarı; yağ yuvarlakçılarının büyüğünü ve yuvarlakların birleşip kümeler teşkil edebilmelerine, sütün koyuluğuna, si-

caklık derecesine, kabin şekline, geçen zamana göre değişir. İyi bir tereyağı alabilmek için, herseyden önce hammadde olarak kullanılacak olan kremaların iyi olması gereklidir. Krema sütün bileşimindeki bütün maddeleri ihtiva eden bir madde olduğuna göre, sütte bulunan bütün mikro-organizmleri de az veya çok oranda içinde bulundurur. Bunlardan bir kısmı bilindiği gibi zararlıdır, işte bunları öldürmek ve dolayısıyla tereyağını sağlığa elverişli bir hale koymak için pastörizasyona başvurmak gereklidir.

Tereyağı, çeşitli süt mamulleri içinde enaz dayanıklı, kolayca bozulabilen, aynı zamanda da değerli bir maddedir. Yağcılığın, yalnız ekonomik değil aynı zamanda halkın genel sağlığı bakımından da önemi büyüktür. Ülkemizin yıllık süt yağı hasılatının 100 bin ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Avrupa'da tereyağı denilince akla yalnız inek yağı gelir, çünkü diğer nevi yağların ekonomik değerleri yoktur. Yurdumuzda ise her nevi süt bu amaç için kullanılmaktadır.

Ülkemiz tereyaçılığını, inek kesafetinin çok olduğu Kars ve doyları ile Karadeniz havzasına rastlayan Kuzey illerimizde ve manada kesafetinin çok olduğu bölgelerde geliştirmemiz mümkündür.

Tereyağının Türk standarı altı esas bölümünden oluşmaktadır.

Standardın başında, bu standardın tereyağının tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, numune alma, muayene ve deneylerine, piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarına dair olduğu belirtildikten sonra tereyağının tarifi yapılmakta ve standardın kapsamı çizilmektedir.

Sınıflandırma ve özellikler bölümünde, tereyağları niteliklerine göre Kahvaltılık, Mutfak ve Sade yağı olmak üzere üç çeşide, çeşitli özelliklerine göre Ekstra, I. Sınıf ve II. Sınıf olmak üzere üç sınıfa ayrılmaktadır. Daha sonra her ce-

şidin sınıflara göre özellikleri ile Genel özellikler ayrıntılı olarak izah edilmektedir.

— Numune alma, Muayene ve Deneyler bölümünde, parti tarifinden sonra, Numune alma araçları ile numune kaplarının özellikleri anlatılmakta ve numunenin, 250 gr.'a kadar olan küçük kaplardan nasıl, daha büyük kaplardan nasıl alınacağı ve bunların laboratuvara hangi koşullar altında gönderilmesi gerektiği geniş bir şekilde izah edilmektedir. Muayene ve Deneyler bölümünde ise, sırası ile, Duyusal muayeneler, Asitlik derecesi, küf ve maya sayısı, su miktarı, yağısız kuru madde miktarı, yağ miktarı, tuz miktarı ve Reichert-Meissl sayısı tayinleri ile Fosfataz Deneyi anlatılmaktadır.

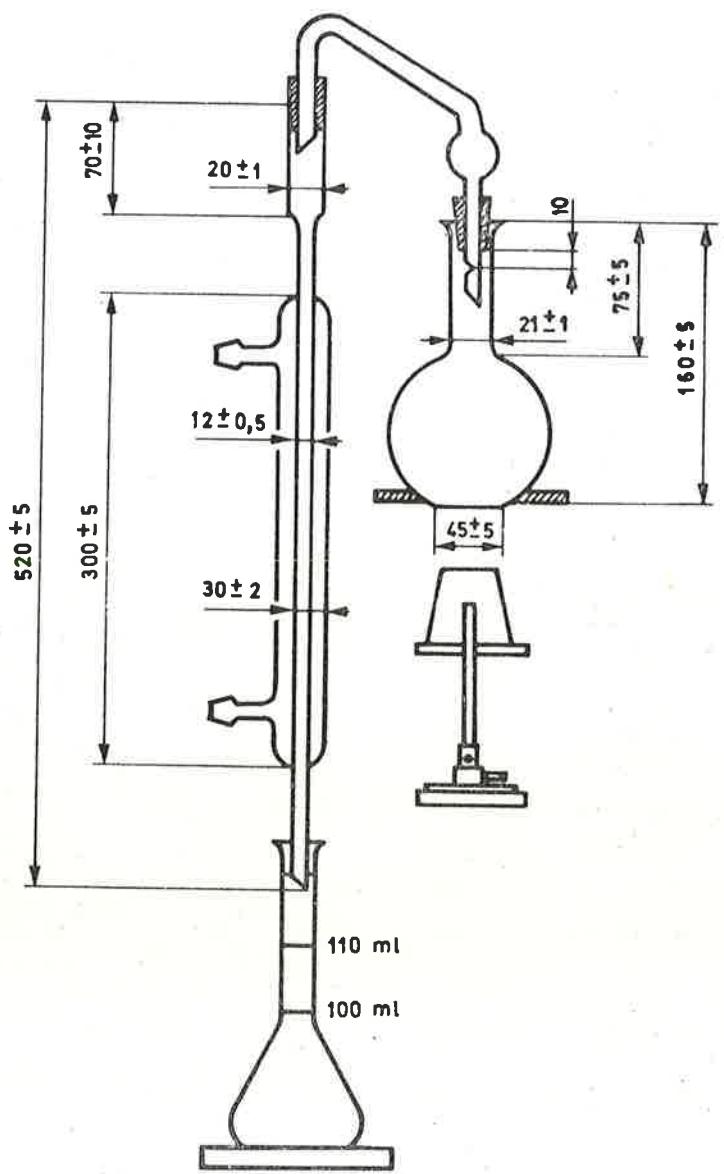
— Standardın dördüncü maddesi, Piyasaya Arz ile ilgili hükümlere ayrılmıştır. Tereyağların 1/4, 1/2, 1 ve 2 Kg.'lık ambalajlarda piyasaya arz edileceği belirtilmektedir. Ambalaj malzemesinin taşıması gereken özellikler ile ambalajlarda bulunması gereken işaret ve bilgiler de bu bölümde yer almaktadır. Koruma bölümünde, tereyağların işlendikleri andan itibaren 10 °C'un altında ve güneş ışığından korunarak satışa arz edilmesi tavsiye edilmektedir.

— Çeşitli Hükümler bölümünde, tereyağların, özelliklerini bozacak, fena kokulu yerlerde işlenmemeleri, saklanmamaları ve satılmamaları tavsiye edilmektedir.

— Standard, Türk Standardlarının Uygulanması Hakkındaki Tüzük Hükümlerine Göre Yapılacak Denetlemeleri anlatan maddelerle son bulmaktadır. Standard da ayrıca, Numune şisesi, Numune alma araçları, Polenske düzeni ile Damıtma balonunun soğutucu ile bağlantısını gösteren şekiller de yer almaktadır.

Uzun ve titiz bir çalışma sonucu meydana getirilen TEREYAĞI standardının, ilgililere yararlı olmasını diliyoruz.

Ölüler mm dir

Ş E K İ L - 3 Polenske (damitma) düzeni.

ADLANDIRMA İLKELERİ

Muzaffer UYGUNER

Bilindiği gibi her bilim dalınınlığı gözönünde tutulmalıdır. Birincine has bir dili vardır. Genel cisi «dilde ekonomi», ikincisi ise dilin kelimelerinden oluşan bu «yerleşmiş uygulamanın korunması» özel dildeki her kelime bir ilkesi olarak standardlarda belir-kavramın karşılığıdır ve bu kav-ramlar karşılığı kelimelere «terim» denilir. Terimlerin yapılışında bazı kurallara uyulması zorunlu olup terimlerle uğraşan kurumlar ya da uzmanlar bu kuralları sap-tayarak işe koyulurlar. Son yıllarda terim sözlükleri yayımına önem ve-ren Türk Dil Kurumu da bu sap-tamalarsonra uzmanlarla iş-birliği yoluna gitmektedir.

Terimler, standardlaştırma ala-nında da çok önemlidir. Bu önem ya-nında temel bir güclükté vardır. Standardlar çok geniş bir alanı kapsadığından ve bu geniş alan içinde çok değişik teknik disiplinler bulunduğuundan belirli bir açıdan konuya eğilmek olanağı yok-tur. Bu nedenle, ISO, bütün teknik disiplinlerde uygulanabilecek çare-leler ve çözüm yolları üzerinde dur-muş ve bazı sonuçlara ulaşmıştır. ISO bünyesi içinde;

1 — Bazı özel alanların terimleri saptanmakta ve bu terimlerin tanımları verilmektedir (Kâğıt terimleri gibi).

2 — Bazı temel terimler saptanmakta ve tanımları verilmekte-dir (TS. 1198 Bilim Terimleri Sözlü-gü gibi).

3 — Terimlerin yapılışına iliş-kin genel kurallar konulmaktadır
(Adlandırma İlkeleri Standardı gibi).

Bu yazında, bu son standard üz-rende duracağız.

Adlandırma İlkeleri standardı, «kavramların, terimlerin adlandırmaya ilkelerine ve tariflerine dairdir». Amacı ise, «bilimsel veya teknik alandaki kavram ve terimleri bir-leştirmek ve bunları standardlaştmak veya yenilerini ortaya koymak üzere bazı ilkeleri belirtmektir».

Standardda 31 ilke saptanmış-tır.

Terim yapılrken gözönünde tutulması gereken ilkeler bazı hal-lerde birbirine karşıt olabilir. Bu durumda, öncelik verilecek ilkenin araştırılması gereklidir. Bu araştirma sonunda en uygun ilke hangisi ise o esas alınmalı ve öncelik ona verilmelidir. Öncelik verilirken dil veya arama yapılrken, kavramın ekonomisi yerleşmiş terimlerin var-

esas alınmıştır. Kavramı açıklığa kavuşturmak için, onun ne demek istedigini ve onun ayırma ve topla-ma yoluyla genişliğinin tayin edilmesi gereklidir.

«Dilde ekonomi» derken bir yandan terimlerin kısa olması, öte yandan da kullanılan kelimelerden yararlanılması üzerinde durulması gereklidir. Sözgelişi, «arabanın dingil başının civisiz» gibi terim yerine «dingil başı civisi» gibi kısa bir terim düşünülmeli böyledir. Ayrıca, bu terim için kullanılan dille ilgisi bulunmayan kelimeler bulup terim yapmaya da yönelmemelidir.

Ancak, başka uygarlıklardan ya da yeni teknik alanlarla ilgili kavramları alırken yabancı terimleri almaktan direnenmenin bir anlamı da yoktur ve bu durum «dilde ekonomi» ilkesine de odlukça ters düşmektedir. Varoluşçulara göre bir eşyaya ad veremedikçe ve o eşyayı kullanamadıkça o eşya varolamaz. Yabancı bir kavramı aynı terimle alırsak o kavramı kendimize malet-mış olamayız.

«Yerleşmiş uygulamanın korunması» ilkesi, bir terim ya da bir kavramın, herkesçe kabul edildikten sonra, geçerli nedenler ve değiştirmek zorunlu yoksa değiştirilmelidir» temel düşüncesine dayanır. Buradaki «herkesçe kabul» deyimi, üzerinde durulması gereken bir deyimdir. Bunu okullara girme seklinde anlamamız gerekiyor. Yok-sa bir Batılı ülkeye gidip öğrenim yaptıkten sonra dönenlerin, öğ-reşim yaptıkları dilin terimlerini kullanmaları» «herkesçe kabul» ola-maz. Çünkü, iki ayrı Batı dilinde aynı kavramın iki ayrı terimi ola-bileceği gibi aynı yazılıştaki terim-lerin ayrı ayrı okunuşları karşısından bir çıkar yol bulunması zordur. Bu nedenle, diliminin de özelliği gözönünde bulundurularak adlan-dırmaya gidişmesi zorunludur ve böyle hareket bu ilkeye de uygun düşecektir.

TS. 1198 Bilim Terimleri Sözlüğü ile çok yakından ilgili olan bu standarddaki öbür ilkeler de terimler yönünden çok önemlidir.

Terimlerin tanımlanması da üz-erinde durulan bir konudur. Bir kavrama uygun bir terim bulma-ya veya arama yapılrken, kavramın tanımını da açıklığa kavuşturmak

istedigini ve onun ayırma ve topla-ma yoluyla genişliğinin tayin edilmesi gereklidir.

Bir kavramın tanımı demek, o kavramın, onunla ilgili kavramlar dizgesi içindeki yerini belirtmek demektir. Tanımda söylenecek özelliklerin seçilmesi, bu özelliklerin o kavramı ve o kavramla ilgili diğer kavramlarla sınırlanılmasını sağlayacak biçimde yapılmalıdır. Her tanım, aynı kavramlar dizgesi ile ilgili bütün tanımlar gözünde tutularak yapılmalıdır. Bir İngiliz yazarı, tanımlamak, bir terimi söz-ler duvari ile çevrelemektir, der. Bu, üzerinde durulması gereken bir açıklama olarak göründü bize,

Bir tanımdaki bütün teknik terimler, ya aynı ya da ayrı bir güvenilir kaynakta tanımlanmış olmalıdır. Bir terimin anlamı, öbür terimin yardımcı ile tanımlanmamalı, yanı terimlerin karşılıklı ilgiler ku-rularak tanımlanması önlenmeli-dir.

Bazı tanımlar sınırlıdır, yani yalnız bir yanında geçerli olabilir. Nitekim Türk Hukukunda bu tip tanım pek çoktur.

Tanımların duyarlılığı da önem-li bir konudur. Bir matematik teriminin tanımı, teknik bir sözlükte, bir el kitabından daha duyarlıdır.

Tanımlarda resimlerden de ya-rarlanılabilir. Resimler, çoğunlukla yararlı bir duyarlık ve açıklık getirir. Kullanılacak resim tipi ama-ca göre değişir.

Terimlerin, ait olduğu dile uy-masına dikkat edilmelidir. Terimler, anlaşılacak derece açık ve seçik olmalıdır. Kisaltma yolu ile terim yapılabılır. Bu takdirde, izlenecek yollar önceden seçilmelidir.

Terimler, adlandırılacak kavramın özelliklerini yansıtmalı ya da hiç olmasa bu özelliklere aykırı olmamalıdır. Yeni bir kelimeye ihtiyaç varsa bu, mümkün olduğu kadar kelime türetilmesine olanak verecek nitelikte olmalıdır. Sözge-lişi; kişi-kişilik-kişlamlık gibi.

Standardın bütün ilkelerini ele alıp incelemek ve yorumlamak bu yazının sınırlarını aşar. Bu nedenle standardı incelemek en iyi yoldur. Biz, bazı noktalarına değinmekle yetindik.

TÜRKİYE'nin İHTİYACINI KARŞILAMAK ÜZERE KURULMUŞ
ORTAŞARKIN EN BÜYÜK TELEKOMÜNIKASYON FABRİKASI

Northern Electric Telekomünikasyon A.Ş.

Türkiye'nin TELEKOMÜNIKASYON sahasındaki ihtiyacını şimdi
1000'nin üzerinde Türk işçi, teknisyen ve mühendisinin çalıştığı
NORTHERN ELECTRIC TELEKOMÜNIKASYON A.Ş.(NETAŞ)karşılıyor.

- Telefon cihazları
- Otomatik telefon santral teçhizatı (Crossbar)

Bu cihaz ve teçhizatın imâlinde NETAŞ
yilda 30.000.000 T.L.'nın üzerinde
yerli malzeme satın alıp kullanmaktadır

NORTHERN ELECTRIC TELEKOMÜNIKASYON A.Ş.
Alemdağ Caddesi, Ümraniye - İstanbul Telefon : 37 21 05

AJANSTEK

ustalar, kalfa ve çıraklılarıyla bir bütür teşkil ediyor: Bunlar, belirli yerlerde toplu olarak çalışıyordu. Varsayımlı, İstanbul'da ki büyük kapalıçarşının inşa sebebi de, daha ziyade esnaf ve sanatkâr bir araya toplamak ve böylesce imal ettilerini mamulleri kolaylıkla denetlemek amacını hedef tutuyordu.

Bundan başka, her san'atın kendine özgü gayet sıkı olarak uylan uygulanan koşul ve kuralları vardır ki; hiç bir sebep ve bahanc ile bunların düşme çıkmazdı. Şurası da ilginç bir nokta idi ki, esnaf sanatkâr arasında, meslek ahlaki ve çalışma anlayışı, o derece ileri gitmişti.

Uygulanan kuralların bir kısmı, örfe bir kısmı da Kanun ve nizamlara dayanıyordu. Hileyeye sapanlar, lonca'dan atılır; bir daha o iş kolunda çalışmazdı. İmal edilen malın belirli bir kaliteyi sürekli olarak mutlaka taşıması, bir şeref ve namus sorunu ve meslek haysiyeti telakkî edildi. Çırak ve kalfalar, gayet sıkı bir discipline tabii tutulur; zamanında çıraklıktan kalfalık ve kalfalıkta da ustalık terfi, törenler tertiplenerek mümkün olurdu.

Fiyat ve kalitelerle, bunların denetlenmesine ait hükümler ihtisap kanunnameleri adı altında toplanırdı.

İktisap kanunnameleri ile, saptanmış bulunan normlara, koşullara aykırı imalatta bulunanlara, para, hatta kalebekentlik cezaları uygulanırdı. Kurulu düzene aykırı eğlemeleri bulunanların sayısı arttığı takdirde, daha şiddetli cezalar tertip eden yeni ferman ve kararlar çıkarılırdı.

Yukardaki açıklamalardan ko'yaşa anlaşıyor ki, memleketimizde, tanımın dönenine kadar oldukça düzenli ve başarılı yürütülen vasif - fiyat denetim düzeni artık geriliye geiliye tarihî derinliklerine gömülmüyor.

Halbuki, dünyada bu böylemi olmuştu? Hayır tamamen tersine... modern anlamda standardizasyon çalışma ve gelişmeleri, 19. yüzyıla mal edilebilir. Bu çağda, makinaların inkişafı yavaş yavaş büyük ve orta ölçüde sanayileşme hareketleri, sınırlı mamullerin standardizasyonunu bir zorunluk haline getirmiş bulunuyordu. Bizde ise, bu gidiş paralel hareketler, daha sonra özetleneceği gibi ancak 100 - 150 yıl sonra, Cumhuriyetin kuruluşu ile başlayabımıştı.

Cumhuriyet Dönemi :

Yüzyıla yaklaşan karışık günler geçirdikten sonra, Cumhuriyet ilan olundu. Geçmişin yaralarını, kirip, saran ve kendisine bir çeki düzen verme olağanlığını sağlayam Cumhuriyetimiz sayesinde, ülkemiz bir toparlanma döneminin girdi. Birbirini izleyen ve asırlara sügmayan yenilikler yapıldıken, Ekonomi Bakanlığı da kurulmuş bulunuyordu. Bu Bakanlık ekonomi, hayatımıza düzenlemek, ticari itibarımızı korumak ve ürünlerimizi değerlendirmek amacıyla, bazı kanunlatın çıkarılması gereklüğünü tespit etti.

İşte Cumhuriyetimizin yedinci yılını bastığı sırada, bu gün de uygulanmakta bulunan 1705 sayılı «Ticarette Taşışın Men'i ve İhracatin Kontrol ve Korunması Hakkında Kanun» yayınlandı. Bu Kanun, ticari hayatımıza kırletecek ve özellikle ihracat mallarımızı

yabancı ülkelerde gözden düşürecek, sütürüm ve satışlarını engelleyecek olan hile ve taşışının artması nedeniyle, durumu düzeltmek ve bir düzene sokmak üzere çıkarıldı.

On bir madde içinde toplanan bu Kanun hükümlerini, başlıca üç bölünde toplamak mümkündür; Şöyle ki:

- 1 — Standardları saptama yetkisi,
- 2 — Ürünlerin kontrol ve denetim işlemi,
- 3 — Standardlara uymayanlara ceza uygulaması,

3018 Sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler :

1705 sayılı Kanunun altı yıl süren uygulanışı sırasında, ortaya çıkan boşlukları ve eksikleri doldurmak, ihracat mekanizmasının bir disiplin altında yürütmesini sağlamak ihracatçı tacirler arasında örgütler kurmak üzere 1936 yılında 3018. sayılı Ek Kanun yayınladı. Kapsamı 18 maddeden ibaret olan ve 1705 sayılı Kanunu bütünlouce nitelik taşıyan ve fakat bazı yeni hükümlerde getiren bu Kanun ihracat ticaretini ve ihracatçı tacirleri bir disiplin altına almış ve aralarında örgütlenmeler sağlamıştır.

Bu konulara göre hazırlanan ve bugün de yürürlükte bulunan tüzükler:

Cekirdeksiz kuru üzüm, fındık, palamut, yumurta tiftik, yapağı, elma, antepfıstığı, pamuk olmak üzere doくuz kalem geleneksel ihracat ürünlerimiz ile; kaput bezi, tuğla, ipekli kadın çorabı, kiremit, ipekli; kumaş, sabun, deri, gön ve kösele, ayakkabı gib; sanayi, mamullerinin standardlarını belirlemiş ve denetime bağlamıştı.

Bundan başka, 1938 ve 1940 yıllarında standart kontroluna bağlanan buğday ve arpaya ilişkin tüzükler, çok geçmeden yürürlükten kaldırılmıştı.

Bu yoldaki uygulamalar, 1960 yılına kadar sürdürdü. Bundan sonra, Ankara'da «Türk Standardları Enstitüsü» kuruldu. Böylece de, Türk Standardları tarihinde yepyeni bir dönem açıldı.

27 Mayıs devrinin ülkemize getirdiği önemli reformlar arasında, Türk Standardları Enstitüsünün kuruluşunu da sayabilriz. Zira, çağdaş anlamda, ülkemizde ilk kez, bilimsel ve teknik esaslarla dayalı bağımsız bir kamu kuruluşunun kurulduğunu; standardizasyon alanında yeni bir düzen getirildiğini ve böylece de batılı ülkelerde özgü bir çalışma düzenine girildiğini, bu Enstitüsünün kuruluşuna bağlayabiliriz.

Enstitüsünün Hukuk Yapısı :

Kısa adı ve alâmeti farikası, «TSE» biçiminde yazılan ve 22 Kasım 1960 tarihli resmi gazetede yayınlanan 132 sayılı Kanunla kurulan Enstitüsünün hukuk yapısı, Anayasamız hükümleri kapsamında, kamu kurumu niteliğinde kendine özgü bir tür meslek kuruluşu olması gerekiyor.

Nitekim, enstitüsünün yönetimi, özel hukuk hükümlerine bağlıyor; malları devlet mallarından sayılıyor; malları aleyhine suç işleyenlere, devlet memurlarına özgü cezaların uygulanacağı, açıkça belirtiliyor;

(Madde : 13).

Beri yandan, Kanunda sayılan kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi

icin, hazine ve belediyelerin mülkiyette bulunan arsa ve arazinin, bedelsiz olarak, Enstitüye devir ve temelli öngörülüyor;

(Madde : 14).

Keza, enstitü gelirleri ile taşınmaz mallarının her tür vergilerden muaf tutulacağı kanunda açıkça ifade olunuyor.

Bunlardan başka, aidat ödeyen ve başta bulunan kuruluşlar tarafından enstitüye ödenen paraların, gelir ve kurumlar vergileri matrahından düşürlmesi öngörülüyor; (Madde : 11).

Enstitün gelir kaynaklarından söz eden kuruluş kanununun 11. ncı maddesi ise, bunları söyle sıralıyor:

Türkiye Odalar Birliği; bütçesinin ve Oda - Borsaların 200.000 liradan aşınan yıllık gelirlerinin % 3'ü,

Enstitün çalışma konuları ile ilgili, iktisadi kamu kuruluşlarından her yıl alınacak 5.000 lira aidat ile bunların safi gelirleri üzerinden % 1 nisbi aidat,

Enstitün hizmet karşılığında özel ve tüzel kişilerden alacağı ücretler,

Yayın ve TSE alâmeti farika gelirleri

Nihayet her tür yardım ve bağışlar.

Kurulus Amaçlarına Gelince :

Kurulus amaçlarını, enstitüye vücut veren «Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanunu» hükümlerinde aramak ve bulmak mümkündür. Gerçekten, 16 esas ve bir de geçici madden oluşan Kanun, ilk maddesi ile, enstitün kuruluş amacını tanımlıyor, ve aynen: «Her türlü madde ve mamuller ile usul ve hizmet standardlarını yapmak gayesi ile Türk Standardları Enstitüsü kurulmuştur.» diyor.

Böylece anlaşılıyor ki, standardizasyon alanında ilk kez, ülkemizde, özel bir kanunla uzmanlardan kurulu bir kamu örgütü kurulmuş oluyor; yepen bir dönem açılmış bulunuyor; çağdaş uygulamalar benzeri modern bir sistem getiriliyor; bu enstitü tarafından kabul edilen standard'ların «Türk Standardı - TS» adını taşıması kesin hâlde sağlanıyor; 5590 sayılı Kanun gereğince Türkiye Odalar Birliği'nde yürütülmekte olan standard hizmetleri, bundan böyle enstitüye devredilmesi (gecici Madde).

Enstitü Çalışmaları :

Ankara'da, 12000 metrekarelik alan da kurulmuş bulunan Enstitü, herçeşit madde ve mamullerin fiziksel ve kimyasal muayene ve testlerini; yapan tesisleri 1964 de hizmete girmiştir.

İş bölümü esasına göre, çeşitli alanlarda hazırlık çalışma grupları şuntardır:

Elektrik, elektronik, yapı, kimya, maden, makina, metalurji, mühendislik, petrol, petrokimya, tekstil, tarım, ormancılık, laboratuvar, mevzuat.

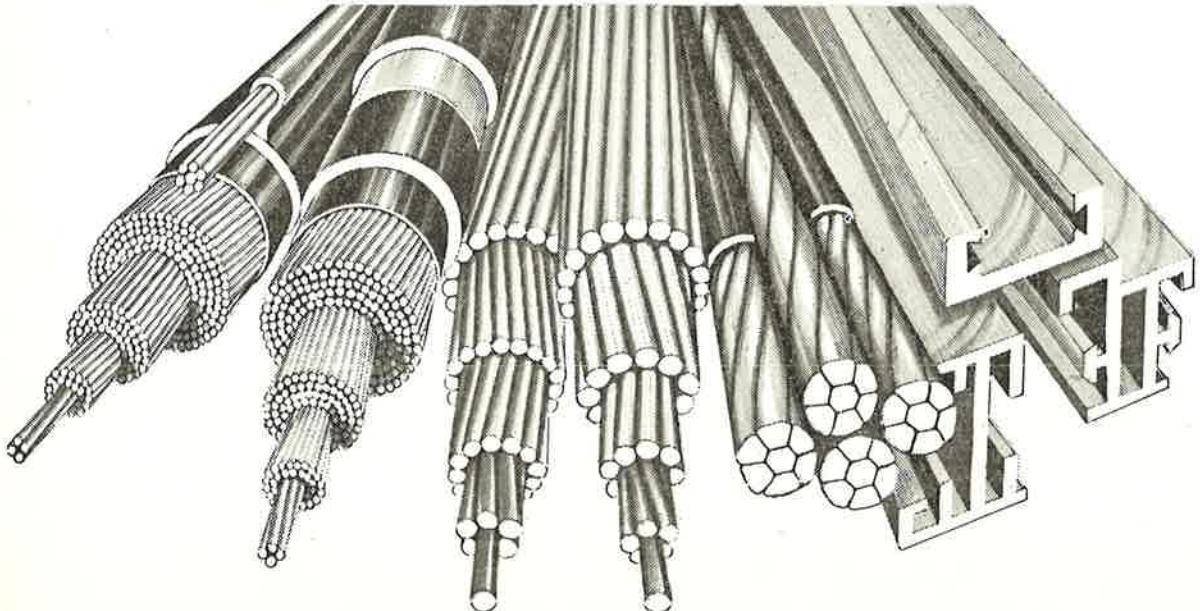
Enstitü tarafından kabul edilen ve «TS» işaretini taşıyan standardların kullanılması ihtiyacıdır. Ancak, bunlardan gerekli görülenler, Bakanlar Kurulunca alınan kararlar üzerine sorunlu uygulamağa konulmaktadır.

(Devamı 25. sayfada)

böyle başladık

10 yılda buraya geldik

gelmeye devam ediyoruz

TÜRKKABLO 1963 yılında kuruldu. Diğer ise inşaat ve otomotiv sanayii ile çeşitli ilk mamulu alüminyum iletkeni. Dünyada diğer imalat kollarında kullanılan alüminyum profiller. iletken malzemenin yerini alan alüminyum iletken Bir de kablo ve iletkenler için ek malzemeleri Türkiye'de ilk defa imal edilmeye başlıyordu, var.

böylece.

İşte başarılı bir on yılın eserleri.

Gelmesine devam ediyor TÜRKKABLO, aynı hızla. 10. yılında tamamladığı, en son otomatik makinalarla donatılmış yepyeni bir telefon kablo fabrikasıyla. Devamlı artan telefon kablosu ihtiyacını tamamiyle karşılayabilmek için.

Kuruluştan bu yana 10 yıl geçti. TÜRKKABLO alüminyum iletkenin plastik izoleisini de yaptı, ge listeği. Bugün yine alüminyum iletken yapıyor. Hem de çok miktarda. Fakat iki büyük mamul grubu daha var artık.

Biri Türkiye'de ilk defa TÜRKKABLO tarafından yapılan plastik izoleli modern telefon kabloları.

TÜRKKABLO A.O.

Merkez: Gümüşsuyu Cad. 69 Taksim-İSTANBUL
Telefon: 45 52 38-39 Teleks: 266-İSTANBUL
Fabrika: İZMİT

ADMAR

Standardizasyon Tarihçesi ve Memleketimizde Uygulanması (*)

Ahmet Edip KUŞDEMİROĞLU

Giriş :

Kökeni İngilizceden gelen «Standardizasyon» sözcüğü, ekonomi anlamında, aynı cinsten madde ve mamulleri, eşit boyut ve biçimlerde belirleme, tek tipler haline getirme, kısacası, niteliklerini değişmez ölçülerde saptama... diye tanımlanabilir.

Bundan başka, çeşitli usul ve hizmetleri, ortak kural ve koşullara bağlama, belirli ölçülerde esaslarını saptama... işlerinin de standardizasyon kapsam ve kavramına girdiği söylenebilir.

Günümüz yaşamımızda ise; bu kavram, vasf, nitelik tür, numune, örnek, kural, kalite, norm, tip standard... gibi yerli-yabancı sözcüklerle anılır.

Standardizasyonun yararlarına gelince:

Üretimde verimliliği artırma ve maliyetleri düşürme,

Malların kalitelerini yükseltme, ayırmalarını ve kıyaslamalarını kolaylaştırma,

Malları ambarlama, istiflemeye ve taşımada kolaylık ve ucuzluk yaratma,

Alım - satım sözleşmelerinde yanlış anlaşmaları ve uyuşmazlıkların azaltma, hatta önleme,

Nihayet alıcının işini kolaylaştırma, tüketicinin de güvenliğini sağlama v.b. çeşitli yararlar sayılabilir. Böylece de ekonominin yardımcı bir助力dır; denilebilir.

Çağımızda bütün ülkelerde ve özellikle sanayileşmiş ülkelerde çok sayıda ticaret mallarına ve sanayi mamullerine ve hatta çeşitli usul ve hizmetlere uygulanmakta olan standardizasyonun ekonomideki yeri, gün geçtikçe önem kazanıyor. Hele, ikinci dünya savaşının bitiminden bu yana teknik ilerlemlerin ortaya çıkardığı ihtiyaçların etkisi altında standardizasyon alanında gayet hızlı gelişmeler oluyor.

O halde, çağımızda hızla gelişen ve ekonominde bu denli önemli yer tutan standardizasyon fikri, acaba nereden doğmuş ve dünyaya nasıl yayılmıştır?

Şimdi bu sorunun karşılığını özetlemeye çalışacağız :

Standardizasyonun Fikrinin Doğusu :

Tramda edilen ya da para karşılığında alınan - satılan malları sınıflandırma özelliklerini saptama, bu konuda belirlenen kural ve koşullara aykırı eğlence bulunanları cezalandırma işleri, zamanımıza özgü bir konu değildir. Bu işin başlangıcı, insanlık tarihinin çok eskى dönenlerine kadar uzanır; gerilere gider.

(*) İstanbul Ticaret Odası Dergisinin Nisan - Haziran 1973 sayısından kısıtlı olarak alınmıştır.

İlk insanlar, hayvan derileri ile ertülmeye başladıkları sonra, yıllar içinde, tıslardan daha iyi yaranma yol ve yöntemlerini arayıp bulmuşlardır. Ademoğulları, deneylerle görmüş ve anlamışlardır ki; özellikle koyun postlarında uzun, sık ve yumuşak tüylü olanlar, vücutu kısa ve sert tüylərden daha sıcak tutmaktadır.

İşte, bu denemelerin işigi altında hayvan postlarını, yünlerinin yumuşaklığı, sıklığı, uzunluğu büyülüklüğü ve renkliği... gibi çeşitli yönlerden sınıflara ayırmalar ve her birine de sıcak tutma niteliğine göre, değişik değerler biçmişlerdir.

Beri yandan, Mısır'da ehramıların standartlaştırılmış malzemelerle yapıldığı; keza Roma'da su yolları yapımında standard boyutlarda malzeme kullanıldığı; tarihsel belgelerden ve özeyle bugünkü kalıntılarından anlaşılır makadır.

Bir bakıma standard kavramının böylece doğduğu ve insanlığın bugünkü içadi ve yapımı gibi görünen bir çok konuları, yüzyıllarca önce düşündüğü ve ilkel biçimlerde de olsa, uyguladığı tarihsel belgelerle ortaya çıkmaktadır.

Eukenuda Goethe, ünlü yaptığı «Faust»'un birinci bölümünde, «Mefisto» ya şunu söylüyor: «Kim aptalca veya aklıca bir şey düşünemebilir ki; o şey, bizden önceki zamanlarda düşünlümüş olnasın...»

Standardizasyonum Dünyaya Yayılmaması Gelince :

Eunun karşıslığını, uluslararası ticaret ilişkilerinin tarihsel gelişiminde bulabiliriz. Kısaltası, standardizasyonu dünyaya yayma aracının başında, uluslararası ticaret ilişkilerinin gelişigini söyleyebiliriz. Bunun ardından da, uluslararası tarih boyunca birbirleriyle olan çeşitli; öteki ilişkilerini sayabiliyoruz.

Nihayet Uluslararası Bir Örgüt : Evrensel seviyede :

— Standardları geliştirme ve üyeleri arasında mübadelesini sağlama,
— Malların kalitelerini islah etme,
— Üretimde verimliliği artırma ve böylece fiyatları düşürme v.b.....

amaçlarıyla Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı kurulmuştur. 1947 yılında kurulan ve merkezi Cenevre olan bu kuruluş 70 ülke üyedir. Biz de üyeler arasında bulunuyoruz.

Çalışmaları, Sekreterlik ve Büro personeli hariç üye ülkelerin standardizasyon uzmanlarından oluşan uluslararası gruplar tarafından yürütülür ve öteki

uluslararası politik kuruluşlar gibi güvrültülü değildir.

Örgütün amacı, yukarıda da sıraladığı üzere, sanayide, üretimde ulaşımında, yapı... gibi ekonominin öteki dallarında, üye ülkeler tarafından kullanılmakta olan çeşitli standartları birleştirmek ve bunları birbirine uygun biçimlere getirmekten ibarettir. Kuruluşundan bu yana, 25 yıllık çalışma döneminde (1947 - 1972) 2.000 dolayında standart yayınlandı. Bunların yarısı, son üç yıl içinde kabul olundu.

Örgütün çalışma alanı, elektroteknik haric, bütün kesimleri içine alır. Elektroteknik konusu, merkezi Cenevre'de bulunan Uluslararası Komisyonun görev alanına girer.

En çok verimli ve önemlidir; olan Standardizasyon Komisyonları şunlardır :

Kimya, Tarım, plastik maddeler, esneklik ölçme aletleri, havacılık, elektrik, kağıt, küçük aletler, belli başlı yağılar, tekstil sanayi; malzemeleri.

Bununla beraber, son yıllarda ulaşımına komisyonun başta gelenler arasında girdiği görülmektedir. Bunun nedeni de, malların istiflenmediği taşıma kapılarının, ulaşım işlerinde kazandığı önemlilikten ileri gelmektedir.

Ezdeki Tarihsel Gelişim :

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, bir kısmı fiyat denetimi, bazıları da vasif ve ölçü tayin ve tesbiti bakımından çıkarılmış çok sayıda ferman, kanunname, emirname, kararname... v.b. gibi çeşitli belgecilerin var olduğu nu tarih bize göstermektedir.

Eu belgelerden anlaşıyor ki, o dönemde de, gerek fiyat tesbiti, gerekse vasif tayini (Standardizasyon) işlerinin topluma yarar sağladığı kabul edilerek, çeşitli adlar altında bir takım hükmü ve nizamlar ortaya konmuştur.

Nitekim, 1502 yılında, halı imalının islahına yarayan standart, Padişah tarafından ferman buyulmuştu. Keza, 1559 yılında Mimar Sinan'ın öneride bulunduğu «Kereste Standardı» bir ferman ile yürürlüğe konmuştur. Bu standarda göre, tahtalar 12, tabanlar, 3, direkler 4, mertepler 5 ve çubuklar 4 tipe ayrılmış; uzunluk, kalınlık ve öteki gerekli vasıflar tayin ve tesbit olunmuşdu.

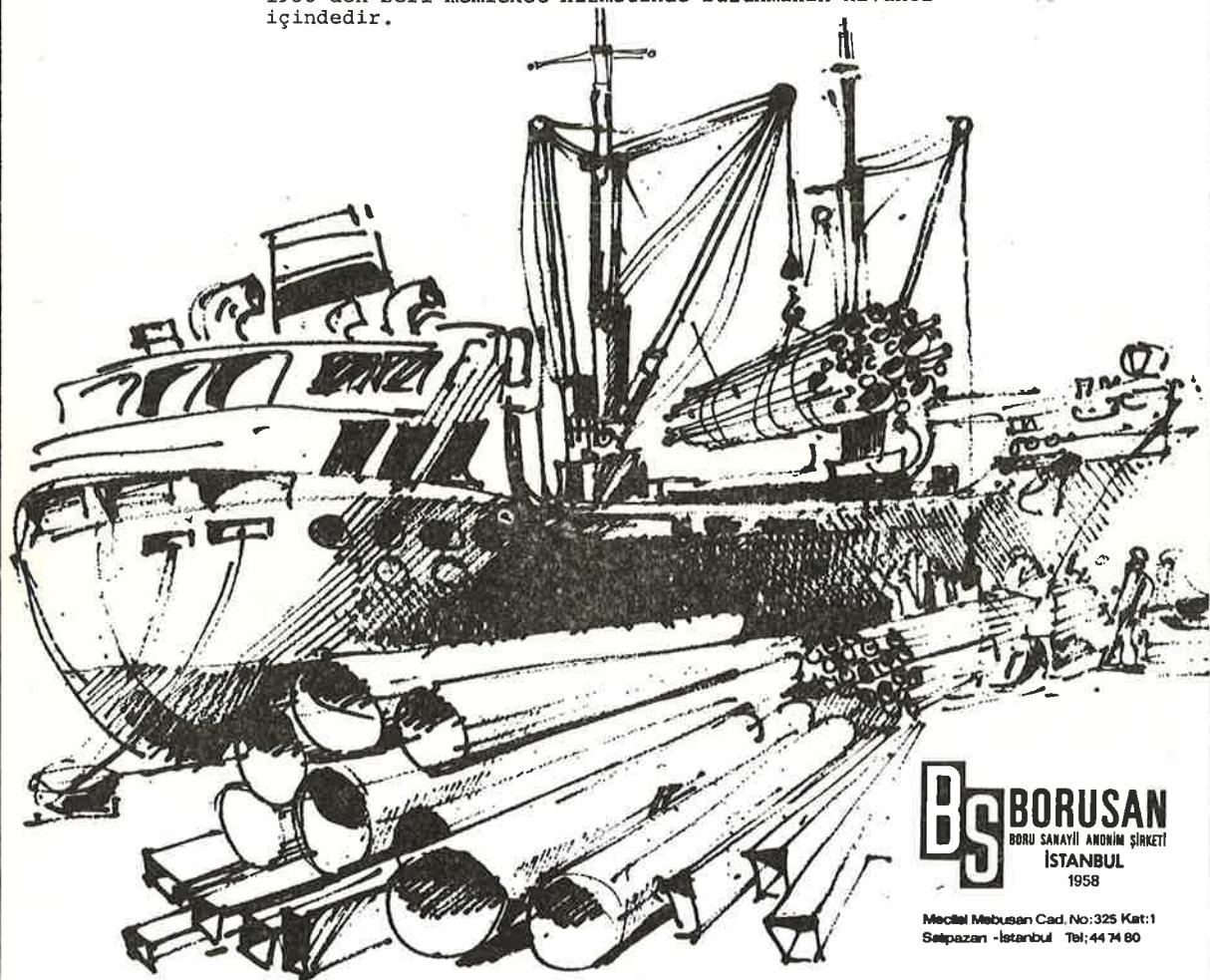
Öte yandan, fiyat - vasif yönlerinden konulmuş bulunan kuralların yürütülmesinde, «lonca» denilen esnaf ve sanatkâr örgütleri, gözetim ve denetim hizmetlerinde önemli bir rol oynuyorlardı. Esnaf ve sanatkârların çalışma yerleri de, bir düzene bağlanmış buluyordu.

Gerçekten, herhangi bir sanatkârla uğraşan ve özellikle imalatta bulunan

10 Ülkeye ihracat!

BORUSAN

Suriye, Irak, Lübnan, İran, Ürdün, Libya, Yunanistan, Kibris, Almanya ve Amerika Birleşik Devletlerine yapmakta olduğu ihracaatla. İmal ettiği çeşitli boru, boru profil, kaplamalı ve kaplamasız bantlarının. Dünya standartlarına ulaştığını ispatlamadan, ve. 1958'den beri memleket hizmetinde bulunmanın kıvancı içindedir.

Bs BORUSAN
BORU SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
İSTANBUL
1958

Mecidi Mabusan Cad. No: 325 Kat: 1
Selpazar - İstanbul Tel: 44 74 80

Arta — 42 (107)

TSE Hazırlık Gruplarında

A — YENİ KURULAN VE ÇALIŞMAYA BAŞLAYAN TEKNİK KOMİTELER :

- Yalıtkan Kartonlar,
- TS 87 Ev Tipi Elektrikli Buzdolapları ve Dondurucu Dolaplar (Revizyon)
- Süpaplar (Motorlu Araçlar İçin),
- Motorlarda Yakıt Tüketiminin Tayini.

B — TEKNİK KOMİTEDE İNCELENMEKTE OLAN KONULAR :

- Oto Radyatörleri,
- Karbon Siyahi,
- TS 248 İpliklerin Rutubetinin Tayini,
- TS 395 Kumaşlarda Yırtılma Dayanımının Tayini,
- TS 351 Kumaşın Hava Geçirgenliğinin Tayini.

C — BİRİNCİ MÜTALÂAYA GÖNDERİLEN TASARILAR :

- TS 325 Su Tesisatında Kullanılan Bataryalar (Revizyon),
- TS 51 İğne Yapraklı Keresteler (Genel Amaçlar İçin) (Revizyon),
- TS 52 Yuvarlak Odunlar (Terimler, Tarifler ve Ölçme Metotları) (Revizyon),
- İğne Yapraklı Keresteler (Terimler, Tarifler ve Ölçme Metotları),
- Odun (Ambalajlık Ahşap Malzeme Yapımında — (Kullanılan)
- Alçı Bölme Duvari Bileşenleri,
- Alçı Bölme Duvar Elemanlarının Yerlerine Konması,
- Evlerde ve Benzeri Yerlerde Kullanılan Elektrik Aletlerine Ait Anahtar ve Komütatörler,
- 15 kV Iuk Termoplastik Yalıtkanlı Y — Kablolari,
- Ham Petrol ve Sıvı Petrol Ürünlerinin Viskoztelerinin Tayin Metodu,

- Boksit Cevherlerinden Numune Alma Metodları,
- Mermerler,
- Dekovil Yolları (Maden Ocaklarında Kullanılan),
- Yiğin Halindeki Cevherlerden Numune Alma Esasları,
- Kazan Saç (Çelik) ve Levhaları,
- Çelik Çubuklar,
- Bakır Sulfat.

D — İKİNCİ MÜTALÂAYA GÖNDERİLEN TASARILAR :

- TS 863 Asansörler (İnsan Taşıma İçin, Elektrikli) (Revizyon),
- TS 79 Rondelalar (Revizyon),
- Anma Gerilimli 1000 V'a kadar Olan (1000 V dahil) Elektrik Hava Hatları İçin Cam İzolatörler,
- Anma Gerilimi 1000 V tan Yüksek Olan Elektrik Hava Hatları İçin Cam İzolatörler,
- Eriyen Telli Yüksek Gerilim Sigortaları,
- Taşit Tesisat Kabloları
- Disodyum Tetra Boratlar.

E — İKİNCİ OLGUNLAŞTIRILMASI YAPILAN TASARILAR :

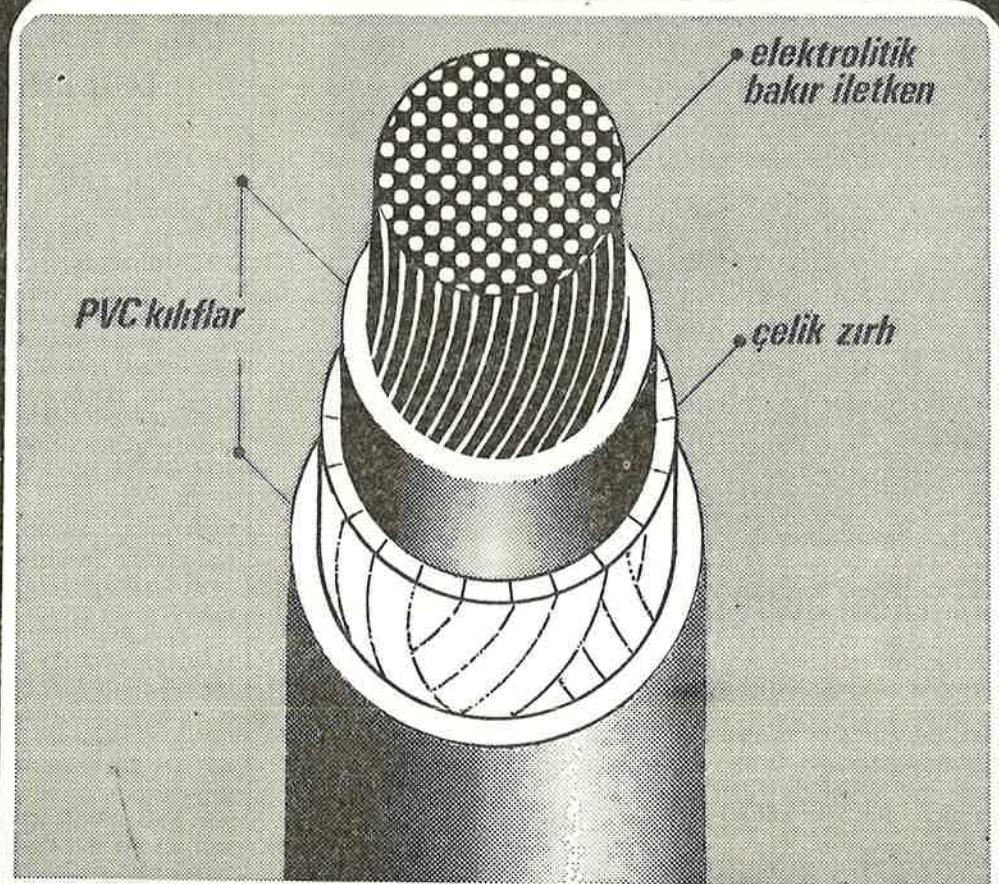
- Tüp Donanımı (Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Tüpleri İçin).

F — ALT KOMİTEDEN GEÇEN TASARILAR :

- Yaylar (Disk Biçimli, Çelik),
- Yaylar (Silindirik - Helisel; Yuvarlak Telden, Soğuk Sarılmış; Çekme İçin),
- Yaylar (Silindirik - Helisel; Yuvarlak Çubuklar dan Sıcak Olarak Sarılmış; Basınç İçin),
- Yaylar (Silindirik - Helisel; Yuvarlak Telden Soğuk Olarak Sarılmış; Basınç İçin).

TÜRK STANDARTLARINA UYGUN KALİTE GARANTİSİ

enerji naklinde **TECRÜBE • GÜVEN • YÜKSEK VERİM**

DEĞİŞİK TİP VE KESİTLERDE

- TESİSAT KABLOLARI
- YERALTI KABLOLARI
- TELEFON KABLOLARI

AJANSTEK

Merkez: Okçumusa Cad. 70 - Karaköy - IST. - Telf.: 44 24 52 - 49 35 35

Fabrika: Topkapı, Maltepe Cad. 10/3 - IST. - Telf.: 21 76 22

YILMAZ KABLO

Ajanstek — 73/40 (106)

53. TSE Markası Sözleşmesi de Bu Ay İmzalandı

Türk Standardları Enstitüsü'nün, standardlara uygunluğu belirten baklava biçimindeki markasını mamüllerinde kullanan firmalarımızın sayısı, bu ay içinde yapılan bir sözleşme ile 53'e yükselmiştir.

TSE merkezinde, 4 Temmuz 1973 günü yapılan sözleşme ile, İstanbul'daki KARBOSAN Zımpara Taşı Sanayii A.Ş. tarafından imal edilmekte olan KARBOSAN markalı taşlama taşları, bundan böyle TSE Markası ile piyasaya sunulacaktır.

Firmanın yaptığı müracaat üzerine, gerek fabrikada, gerekse alınan mamül numuneleri üzerinde laboratuvara TSE yetkililerince yapılan inceleme ve deneyler olumlu sonuç vermiş ve mamüllerin TS 291 «Taşlama Taşları» Türk Standardına uygun oldukları anlaşılmıştır.

Bunun üzerine, yukarıda belirtilen tarihte Enstitü Merkezinde düzenlenen bir törenle, TSE Markasını kullanma yetkisini veren sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmeyi, Türk Standardları Enstitüsü adına Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter, KARBOSAN Zımpara Taşı Sanayii A.Ş. adına da A. Maçora imzalamışlardır.

Yapılan sözleşmeye göre, TSE Markasını taşıyacak olan tipler şunlardır:

«Seramik, mağnezit, sentetik re-

çine bağlamalı, silisyum karbürlü ve korundlu taşlama taşları.»

Böylelikle, taşlama taşları konusunda ilk sözleşme yapılmış olmaktadır.

STANDARD, kaliteli imalatından dolayı KARBOSAN A.Ş.'ni kutlar, sözleşmenin hayırlı ve uğurlu olmasını diler.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI YATILI OKULLARIN YÖNETİCİLERİ TSE'Yİ ZİYARET ETTİ

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Birimi'nde kurs görmekte olan yatılı okul yöneticilerinden 62 kişilik bir grup, 27 Temmuz 1973 günü Türk Standardları Enstitüsü'nü ziyaret ederek, okul ihtiyaçlarını ve bunlar arasında özellikle yiyecek içecek maddelerini satınalmada karşılaşıkları güçlükler nedeniyle, bunların standardlaştırılmış olup olmadıklarını öğrenmek ve aynı zamanda genel özellikleri hakkında bilgi almışlardır.

Bu vesileyle TSE'de yapılan toplantıda, kendilerine etrafı ve aydınlatıcı bilgi verilmiş, konu ile ilgili çeşitli soruları cevaplandırılmıştır.

Toplantı sonunda ziyaretçiler memnuniyetlerini belirtmekle birlikte, edindikleri bilgilere göre yapacakları satınalmalarda, çok işlerine yarayacağı kanısında bulundukları Türk Standardları ile diğer yayılardan birer adedinin okullarına sağlanması gereğine inandıklarını ve bu isteklerini Millî Eğitim Bakanlığının ulaşırılacaklarını ifade etmişlerdir.

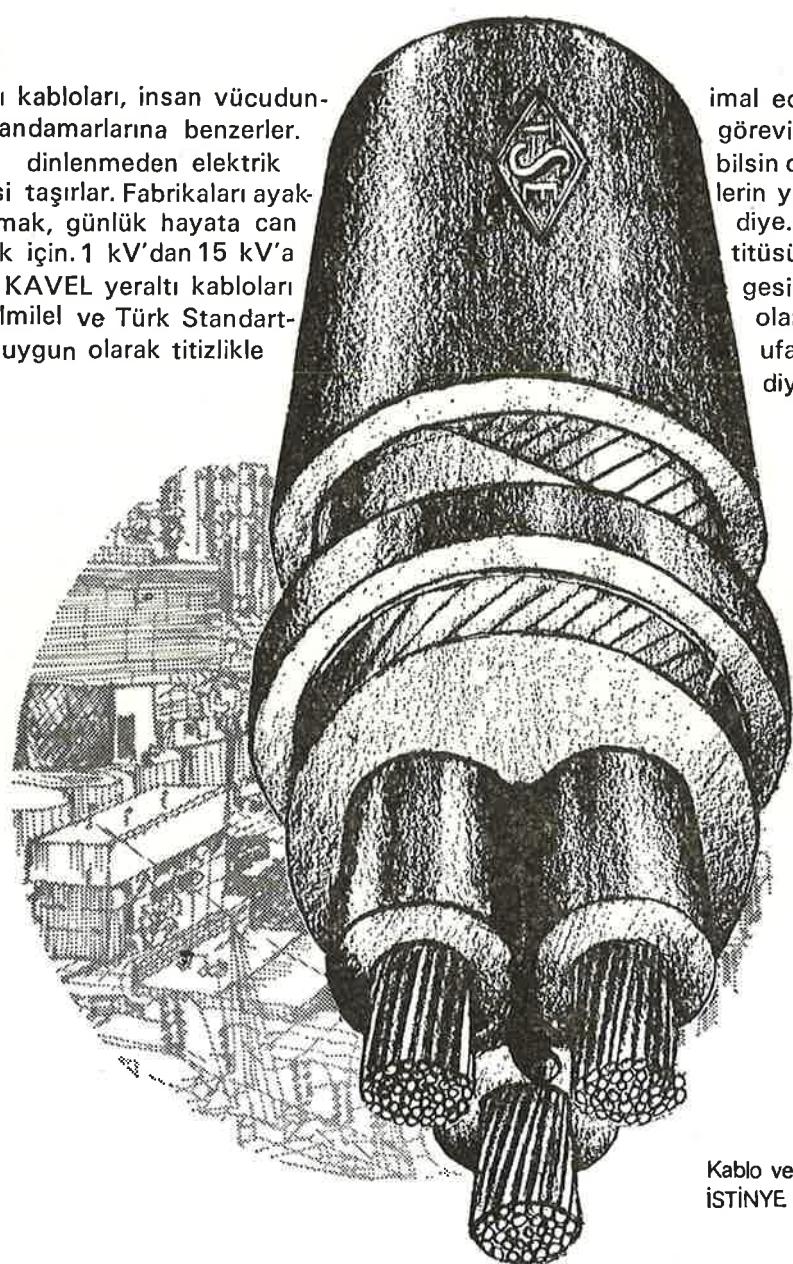
YENİ YAYINLANAN TÜRK STANDARDLARI

No.	Standardın Adı	Fiyatı (TL.)
TS 1	Yarı mamül Elektrolitik Bakır İletken, malzeme Yapımına Yarayan ...	4
TS 88	Teknik Resim ...	18
TS 201	Sert PVC Borular ...	7
TS 341	Yemeklik Zeytinyazı ...	6
TS 595	1000 Volt'tan Yukarı Alternatif Gerilimlerde Kullanılan Geçiş İzolatörleri (Buşingler) ...	7
TS 1152	Odun Talaşı ...	3
TS 1153	Pamuk Liflerinin Demet Halinde Kopma Dayanımı ve Uzamasının Tayini ...	5
TS 1156	Yarı Sert Çekilmiş Som Alüminyum Tel ...	5
TS 1161	Sanayide Kullanılan Ürede Küll Tayini (Gravimetrik Metotla) ...	2
TS 1162	Yün Tops ve Fitillerde Lif Uzunluğunun Ölçümlesi (İgnel; Tarak Ayırıcı Metodu ile) ...	4
TS 1167	Plastikler, Alevlenebilir Gazların Plastiklerden Ayrışma Sicaklığının Tayini ...	2
TS 1168	Plastikler, Plastikler İçin Kullanılan Kısaltmalar (Semboller) ...	2
TS 1172	İpliklerde Özgül Hacim (Sıkılık) Tayini ...	2
TS 1173	Yün Liflerinin Demet Halinde Kopma Yükünün Tayini ile Gerilme Dayanımının Hesaplanması Ortalama Lif Kopma Yükü ...	2
TS 1198	Bilim Terimleri Sözlüğü ...	12

Can damarı

Yeraltı kabloları, insan vücudundaki candamarlarına benzerler. Durup dinlenmeden elektrik enerjisi taşırlar. Fabrikaları ayakta tutmak, günlük hayatı can vermek için. 1 kV'dan 15 kV'a kadar KAVEL yeraltı kabloları beynemilel ve Türk Standartlarına uygun olarak titizlikle

imal edilmektedir. Candamarı görevini eksiksiz yerine getirebilsin diye. KAVEL'e güvenenlerin yüzünü kara çıkarmasın diye. Türk Standartları Enstitüsü de verdiği Kalite Belgesi ile belirtmiş KAVEL'e olan güvenini. İçinizde en ufak bir şüphe kalmاسın diye.

Kablo ve Elektrik Malzemesi A.Ş.
İSTİNDE İSTANBUL Tel: 63 34 00

ADMAR.

Admar — (105)

ISO WASHINGTON 1973 VE DÜŞUNDURDUKLERİ

Faruk A. SÜNTER

Eylül 1973 ayının ilk yarısında, Washington da, büyük bir forum düzenlenmiş bulunuyor. Binden çok uzman ve delegenin katılacağı bu toplantı, Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO) nün Genel Kuruludur. Her üç yilda bir dünyanın 72 ülkesinden seçilen delege ve uzmanlar bir araya gelirler. Geçen üç yıl içinde ISO'nun yaptığı işleri gözden geçirirler. Gelecek üç yılda yapılacak çalışmaları programa bağlarlar. Bu arada icra kurulu olan ISO Konseyinin beş üyesi ile Örgütün Genel Başkanını seçerler.

Bu forum sırasında Genel Kuruldan başka ISO Konseyi, çeşitli teknik komiteler, standard konularını dünya çapında tartışan açık oturumlar da toplanır. Bu son açık oturumlar dörtdebir yüzyılı aşan ISO'nun hayatında olumlu karşılanan bir yeniliktir. 1970 yılında ilk olarak Ankara toplantıları sırasında, bu satırların yazarı ISO Başkanı olduğu sırada uygulanmış ve beğenilmiştir.

★

ISO'nun Genel Kurulları son dönemlerde gittikçe artan bir önem kazanmaktadır. Ankara'da 1970 de alınan bir kararla, o güne kadar tavsiye «recommendation» olarak hazırlanan ISO standartlarının, bundan böyle «ISO Uluslararası Standardı» şeklinde doğrudan doğruya uygulanacak belgeler haline sokulması yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Böylece ISO, standardizasyon dünyasına standard tavsiyeleri hazırlayan bir örgüt olmaktan çıkmış, bütün dünyaya hemen uygulanacak standartlar hazırlayan ve bütün dünyada varılmak istenen bir örneğin standard alanında sağlama yoluna girmiştir.

ISO'nun uluslararası örgütler arasında varlığı yeni aşamanın başlica nedeni budur.

★

1970'lerde ISO'da uluslararası standard hazırlama kararları alınırken, Cenevre'de Uluslar Sarayında Avrupa Ekonomik Komisyonunun daveti üzerine «Örgütte yer alan ülkelerin standardizasyon işlerinden sorumlu memurlarının toplantısı» da çalışmaya başlamıştır. ISO, IEC gibi uluslararası hükümet dışı standardizasyon kuruluşlarının da yer aldığı bu görüşmeler faydalı olmuş ve uluslararası standardizasyonun ilerisi için önemli kararlar alınmıştır.

Gerçekten bu toplantı, henüz uygulanamış olmakla beraber, uluslararası standardizasyonun geleceğini düzenleme yolunda büyük çabalar göstermiştir:

Uluslararası standardizasyon örgütlerinin çalışma alanlarının sınırlanılması aynı maddede, metod v.b. için birden çok yapılmış uluslararası standard varsa bunlardan hangisinin uluslararası alanda geçerli olacağının yetkili bir kurulca belirtilmesi; uluslararası mecburi olarak kabul edilen bir standardın alıcı, satıcı üye ülkelerde olduğu gibi kullanılması ve bunlara akyarı malların uluslararası ticaret konusu olmasının önlenmesi gibi.

★

İşte ülkelerin hükümetlerince kabul edilecek uluslararası standardların hazırlanmasında, ilerde, ISO uluslararası standardları da yer alacaklardır. OECD, AET, FAO/WHO zaten çoktan bu yola girmiş bulunuyorlar.

★

Bu güne kadar memleketimizde sırf kendi isterlerimize göre standard yapıyor, bunları uygulamaya çalışıyor, üretici tarafından «istemezük» denildiği anda da hemen geriliyorduk. Kırk yıllık uygulama böyle oldu. Ama artık bugünkü dünyada bu tutumla kalamayız. Kendimizi bu yeni düzene, üretimimizi uluslararası standartlarının isterlerine uydurmak, iyi mal hazırlamak zorundayız.

Bu durumu içimizde hala anlamamak isteyen kimseler çıkmaktadır. Dilimizin döndüğü kadar kalkınmanın temel taşlarından birinin standard olduğunu anlatmaya çalıştık. Üretimimizi standard mal verecek düzeye getirecek tertipleri almak zorunluluğunu her vesile ile tekrarladık. Artık tutulacak tek yolun ulusal ve uluslararası standartları tam anlamı ile hazırlama ve kontrollü uygulama olduğunda hiç kimsenin kuşkusuz kalmamalıdır.

★

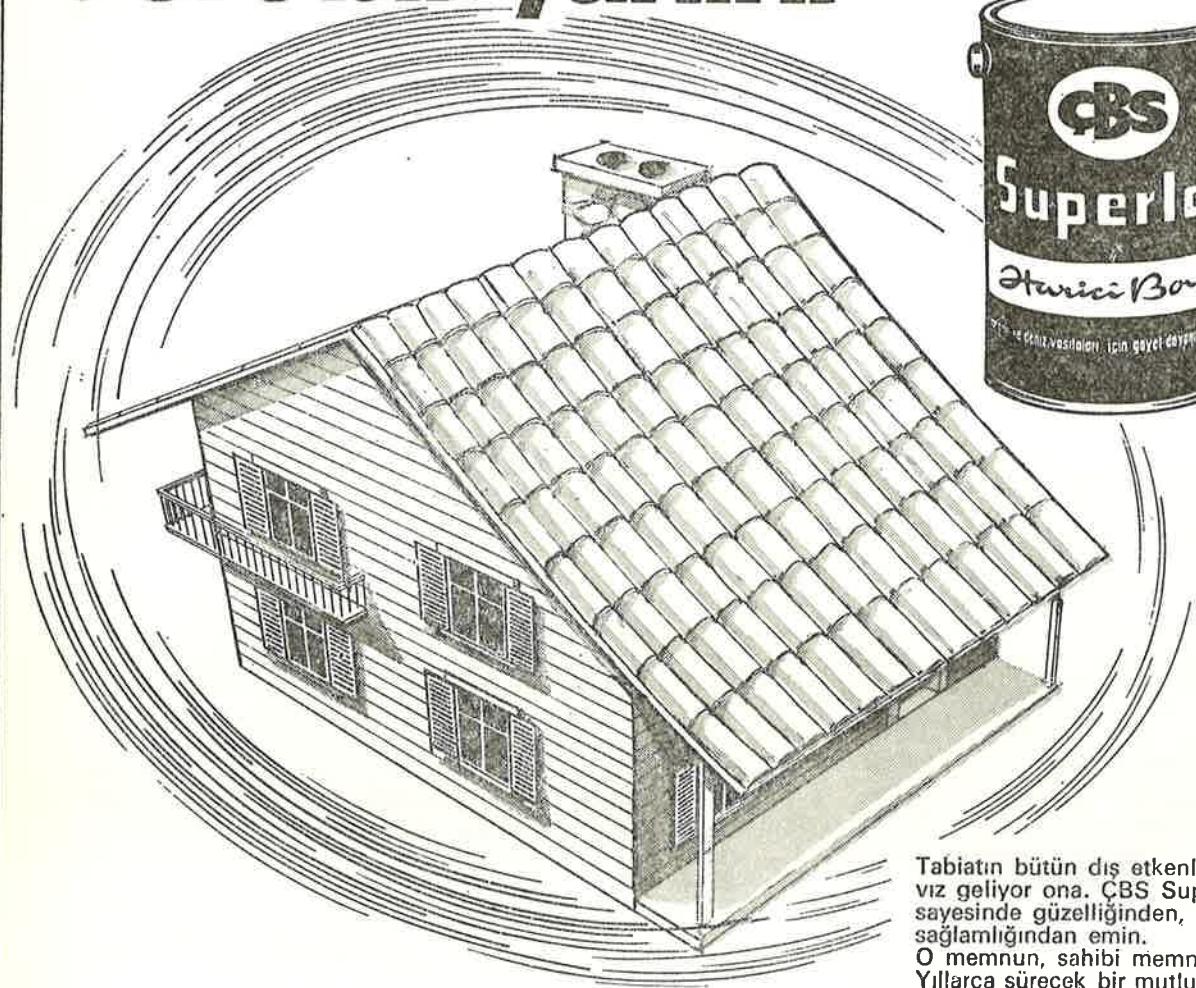
Uluslararası standartların her ülkeyi bu kadar yakından etkilediği anlaşılma, bu çalışmalar yapılırken hiç birine boş vermemeli hep içinde hazır bulunarak memleketimiz çıkarlarını savunmalıyız. O sırada konuya el atma yarar sağlayabilir. Ama bu hazırlık döneminde hiç ilgilenmeyeip uluslararası standard ortaya çıkınca karşı durmadan hiç bir sonuç alınamaz.

★

İşte ISO Genel Kurulunun toplantısı bu bakımından da ayrı bir önem taşımakta, uluslararası standartları hazırlayan uzmanlarla bütün bu konuları tartışmak, delegelere düşen mutlu bir görevdir.

ISO Genel Kuruluna başarılar dileriz.

CBS SUPERLAC sarmış dört bir yanını

Tabiatın bütün dış etkenleri
viz geliyor ona. CBS Superlac
sayesinde güzelliğinden,
sağlamlığından emin.
O memnun, sahibi memnun.
Yıllarca sürecek bir mutluluk bu.

**CBS SUPERLAC
HARİCİ BOYA**

ÇBS BOYA-KİMYA SANAYİİ ve TİCARETİ A.Ş.
Karaköy, Kardeşim Sok. 44/3 İstanbul | Tel: 49 67 10

İLANCILIK . C

Standard — 104

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 12

SAYI : 139

TEMMUZ 1973

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ISO Washington 1973 ve Düşündürdükleri	3
TSE'den Haberler	5 - 7
Standardizasyon Tarih- çesi ve Memleketimizde Uygulanması	9 - 11
Adlandırma İlkeleri ...	13
Tereyağı Standardı ...	14 - 15
Süt Tozu Standardı ...	16 - 17
Yoğurt Standardı ...	19
Standard Dünyasından Haberler	21 - 23
Summary Of Contents	27 - 32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Temmuz 1973 tarihinde basılmıştır

BU SAYIMIZ

Önümüzdeki aylar önemli milletlerarası çalışmalara sahne olacaktır. Hiç kuşkusuz, bunlar arasında en önemlisi de, Eylül ayında Washington'da yapılacak ISO Genel Kurulu toplantısıdır. Başyazاریمیز ve aynı zamanda ISO'nun önceki Başkanı Faruk A. Sünter, bu sayımızdaki başyazısında, bu konuyu incelemektedir.

Yeni standardları tanıtan yazı dizimize bu sayımızda da devam ederek, 3 yeni Türk Standardını okurlarımızın bilgilere sunmaktadır. Süttozu, tere yağı ve yoğurda dair bu standardlarımızın ülkemiz için son derece yararlı olduğuna, özellikle hayvancılıkla uğraşanları çok yakından ilgilendirdiğine ve büyük yararlar sağlayacağına şüphe yoktur.

Ay içinde imzalanan anlaşma ile, TSE markasını kullanma iznini alan kuruluşların sayısı 53'e ulaşmıştır.

Bu haber ile birlikte diğer ulusal ve uluslararası haberleri de iç sayfalarımızda bulabilirsiniz.

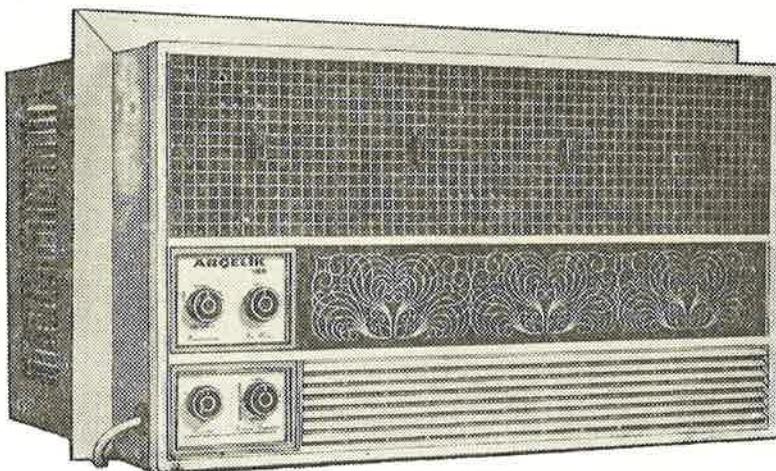
Standardizasyonun tarihçesi ve memleketimizdeki uygulanmasına dair İstanbul Ticaret Odası Dergisinde yayınlanan çok ilginç bir etüdü de, kısaltmak suretiyle, bu sayımıza aktarmış bulunmaktayız.

STANDARD

ARÇELİK

KLİMĀ CİHAZIYLA

**DAHA FAZLA
MÜŞTERİ
DAHA FAZLA
KAZANÇ**

**MAĞAZALAR,
OTEL
VE MOTELLER,
MUAYENEHANE
VE KLINİKLER,
GAZİNO
VE LOKANTALAR,
YAZIHANELER İÇİN
İDEAL
HAVA SERİNLETİCİ**

ARÇELİK KLİMA CİHAZI

- İşyerinizin havasını sürekli olarak tazeler... serin tutar - personelinizin ve müşterilerinizin sicaktan bunalmasını önler
- havadaki nem fazlasını giderdiği... gürültü ve tozun içeriye girmesini önlediği için müşterilerinize ve personelinize temiz ve sakin bir ortam sağlar
- İşyerinizin dekorasyonuna uygun düşecek güzel ve modern bir görünüşe sahiptir
- ARE 125 modeli 90 - 135 m³, ARE 200 modeli 120-195 m³ hacmindeki yeri soğutur ve havalandırır

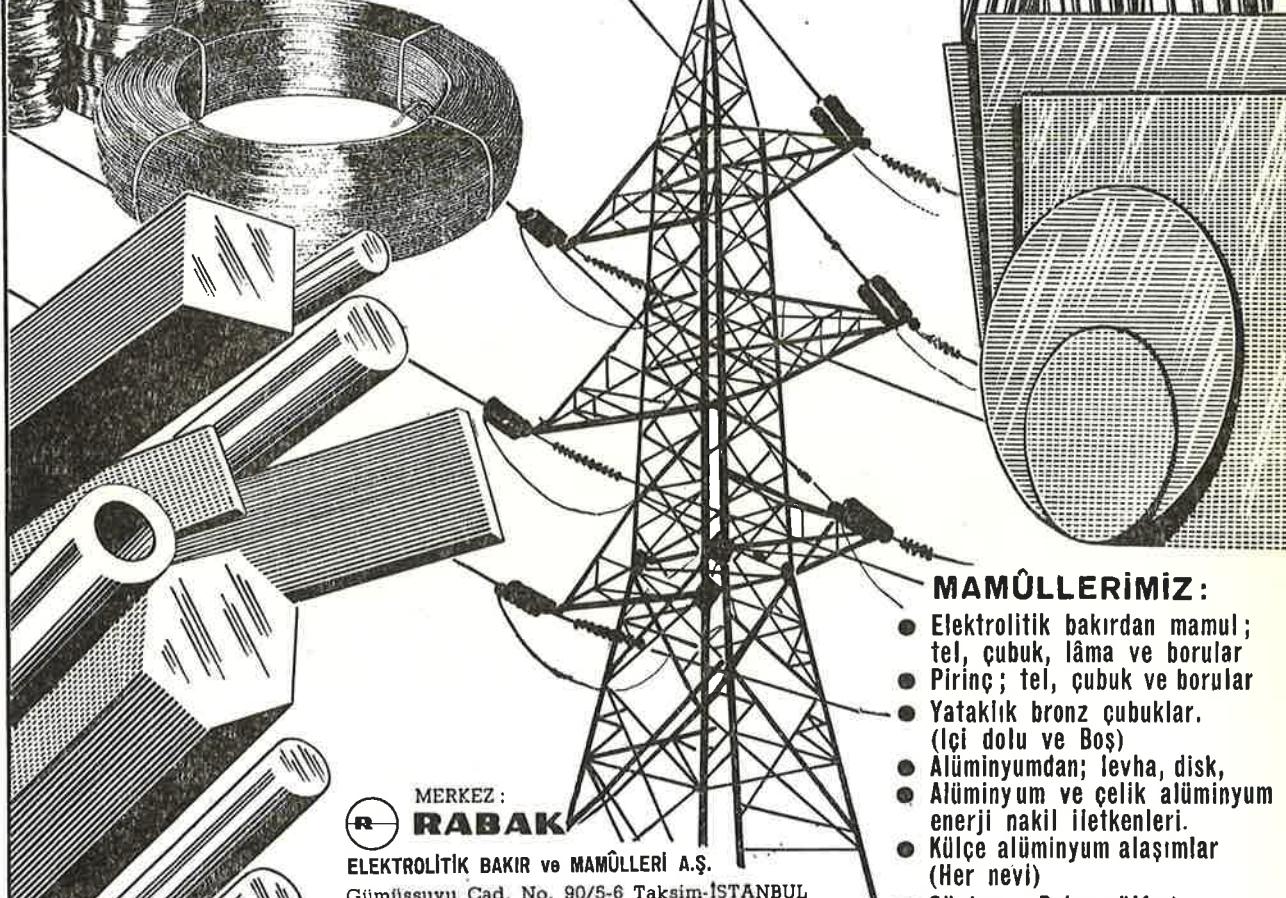
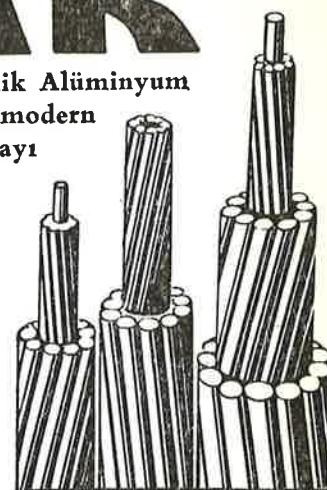

ELEKTROLİTİK BAKIR ve ALÜMİNYUM MAMÜLLERİ İMALİNDE TEK İSİM

RABAK

Elektrolitik Bakır, Pirinç, Alüminyum - Çelik Alüminyum İletken ve Külçe Alüminyum Alaşım imalatı modern tesisleri, tecrübeli personeli ve titiz çalışmayı gerektiren güç bir iştir.

İhtiyaçlarınızı Türk Standardlarına veya Uluslararası diğer standardlara uygun olarak temin etmek istiyorsanız yalnız RABAK mamüllerini kullanınız. RABAK üstün kalitenin sembolüdür.

MERKEZ:

ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMÜLLERİ A.Ş.

Gümüşsuyu Cad. No. 90/5-6 Taksim-İSTANBUL
Telgraf RABAŞ-IST. P.K. 447 Beyoğlu
Telex 22465 RABAKUM-IST. Tel: 45 68 35 Santral: 4 hat

MAMÜLLERİMİZ:

- Elektrolitik bakırdan mamul ; tel, çubuk, lâma ve borular
- Pirinç ; tel, çubuk ve borular
- Yataklık bronz çubuklar.
(İçi dolu ve Boş)
- Alüminyumdan; levha, disk,
- Alüminyum ve çelik alüminyum enerji nakil iletkenleri.
- Külçe alüminyumalaşımlar
(Her nevi)
- Göztaşı. (Bakır sülfat)

KÂĞITHANE FABRİKASI:
Silâhtar Cad. 37 Kâğıthane
İstanbul Telefon: 46 70 30

KABLO FABRİKASI:
Kosekoy - İzmit
Telefon: 1408

İSTANBUL SATIŞ MAĞAZASI:
Yemeniciler, Köseciğlu İş Hanı
Karaköy - Telefon: 44 81 13

İZMİR SATIŞ MAĞAZASI:
Anafartalar Caddesi No. 143
Telefon: 34 220 - İZMİR

ILÂNCILIK